

Tavo dūmai, tėviške, nekartūs,
ir nedygūs einančiam takai.
Brazdžionis

Lietuvos kryžiaus kelias.

Dorybė veda prie Dievo.

Kaip elgtis su naujagimiu?

Ieškant tikrosios Bažnyčios.

Kaip tautos išsilaiko?

Mūsų jaunimo problemos.

Nelės Mazalaitės novelė.

Laiškai

LIETUVIAMS

1952 m. Birželio (June) mėn.

Vol. 3, No. 6

T U R I N Y S

LIETUVOS KRYŽIAUS KELIAS — J. Vaišnys, S. J.....	121
KELIAI Į DIEVĄ (II) — A. G.....	122
NAUJAGIMIS — Jūratė P.....	124
KODĖL AŠ VIENUOLIS? — Vaidievtis	127
MERGAITĖS LAIŠKAS JAUNIMUI — Klaustukaitė	128
IEŠKOK UOLOS — J. Kidykas, S. J.....	130
KAIP TAUTOS IŠSILAIKO? — J. Venckus, S. J.....	134
KĄ AŠ MAČIAU BALTIMORĖJE — Redaktorius	138
GUNDYMU KALNAS — Nelė Mazalaitė	139
PASIKALBĖJIMAS SU... LAGAMINAIS — A. Tamošaitis, S. J.....	143
VAIKAI IR "COMICS" — Zofija	144

MOKSLO PAŽYMĖJIMŲ REIKALU

Anksčiau kai kurie asmenys kreipėsi prašydami išduoti pamesto atestato duplikato nuorašą, patikrinti bylas, dėl ko pažymėjimas neišduotas ir panašiais reikalais. Tiems asmenims, kiek tada sąlygos leido, buvo pagelbėta.

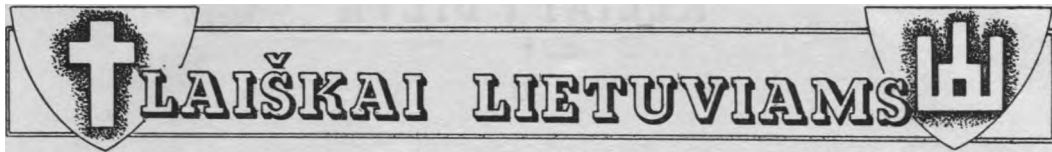
Dabar archyvo medžiaga jau taip aptvarkyta, kad galima tuo reikalu kiekvienam padėti. Tad visi asmenys, kurie mokėsi Vokietijoje ir kuriuo nors būdu neteko išduoto pažymėjimo ar dėl emigracijos nespėjo atsiimti jam priklausomo dokumento, gali kreiptis į Pasaulio Lietuvių Archyvą, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill., USA.

Kad būtų galima greičiau ir lengviau padėti, kreipiantis reikia nurodyti mokyklos pavadinimą, savo vardą ir pavardę, gimimo datą ir vietą, kurios klasės pažymėjimu suinteresuotas ir kuriais metais tą klasę baigęs.

PLA V a d o v y b ė

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Yearly subscription one dollar. Single copy 10 cents. Entered as second-class matter at the Post Office at Chicago, 111 Additional office of mailing in Putnam, Conn.

LAIŠKAI LIETUVIAMS leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį. Redaguoja T. Juozas Vaišnys, S. J. Administratorius Petras Kleinotas, S. J. Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Telefonas: HEmlock 4-1677. Metinės prenumeratos kaina 1 doleris. Atskiras numeris 10 centų.

1 9 5 2 m. Birželio (June) mėn. Vol. 3, No. 6

LIETUVOS KRYŽIAUS KELIAS

Šiais metais jau vienuoliką kartą prisimename tą baisų birželį, kai bolševikai pradėjo žudyti ir masėmis tremti mūsų brolius ir seses. Tai buvo lietuvių tautos kryžiaus kelio pradžia. Tuo skaudžiu keliu ji tebeina iki šiai dienai. Nekartą tenka išgirsti sakant, kad Dievas Lietuvą taip baudžia už jos nuodėmes. "Štai, kur jus nuvedė jūsų blogas, nekrikščioniškas gyvenimas Nepriklausomybės laikais", pasako ne vienas pasityčiodamas.

Jau tikrai būtų laikas susiprasti ir liautis ižeidinėti savo kenčiančius brolius tokiais neapgalvotais ir nekrikščioniškais išsireiškimais, kuriuos girdėdamas, noromis nenoromis prisimeni tą blogąjį latrą, kurs piktžodžiavo Kristui, mirštančiam ant kryžiaus. Kiekvienas krikščionis turėtų žinoti, kad ką Kristus labiau myli, tam sunkesnę kryžių uždeda, nes juo labiau pasitiki ir jį prie savęs veda trumpiausiu keliu; tuo pačiu keliu, kuriuo Jis pats prieš du tūkstančių metų ėjo, nešdamas pasauliui tikrąją taiką ir išganymą.

Nuodėmių ir visokių blogybių, be abejo, rasi kiekvienoj tautoj. Bet kažin ar daug rasi tokių šalių, kurios savo tikėjimu ir dora pralenktų arba bent pavytų mūsų mieląją kryžių ir Marijos žemę? Ar daug yra tokių tautų, kur taip vieningai, ne tik vyskupai ir kunigai, bet pats Valstybės Prezidentas, Vyriausybė ir Kariuomenė, viešai pasiaukotų Jėzaus Širdžiai, kaip padarė Lietuva 1934 m., liepos mėn. 1 dieną, pirmojo Tautinio Eucharistinio Kongreso metu?

Tame gražiame pasiaukojimo akte skaitome ir šiuos žodžius: "Geriausioji Jėzaus Širdie, kuri verkei, žiūrėdama į savo išrinktosios tautos nelaimės, priimk ilgus ir sunkius mūsų tautos iškentėtus skausmus ir neleisk daugiau mūsų priešams viešpatauti brangioje mūsų Tėvynėje... padaryk, kad mūsų visų širdys užsidegtų neužgesinama Tavo meilės liepsna". Bet mūsų poetas teisingai sako, kad "nėra didesnės meilės už skausmuose subrendusią". Tad jeigu Kristus mums, Jam pasiaukojusiems, atsiuntė dar didesnių kančių ir skausmų, tai tik norėdamas dar labiau subrandinti mūsų meilę. Jis taip daro ne iš keršto, ne norėdamas nubausti, bet vien tik iš grynų meilės.

Kryžius mums gėdos nedaro. Nors jis yra sunkus, nors po juo linksta pečiai, bet jį nešam aukštyn pakelta galva, tiesiai žiūrėdami į saulę, kuri mūsų spygliuotą kelią apšviečia, kuri mūsų Tėvynėje netrukus ir vėl patekės.

**"Gintarinė saulė auksu šviečia,
Ir po debesėliais bus šviesu,
Kai vėl grįšim iš visų pasviečių,
Iš šios žemės kryžkelių visų."**

Ne, mums kenčiantiems nėra ko nusiminti, Dievas mūsų neapleido. Tesusi rūpina savo likimu tie, kurie gyvena prabangoj ir mirksta vyne. Kristus ir jų laukia, bet jie, apakinti žemiškų gėrybių, savo noru nuo Jo nusigrėžė. Mes bent dalį savo išganingos kančios ir už juos paaukosim.

J. Vaišnys, S. J.

KELIAI Į DIEVĄ

II

(Dorybė)

Vienas ar kitas gyvenimo būdas daro įtaką į galvojimą, jį sugestijonuoja. “Ar manote, kad mes mąstome tik protu? Ne. Mes mąstome visa širdim, visu gyvenimu” (Sertillanges). Valia vienaip ar kitaip gyventi, nekartą apsprendžia galvojimą ir todėl, anot šv. Tomo, valia yra aukštesnė už protą ir gali jį palenkti. “Mūsų galvojimas dažnai yra tik mūsų širdies istorija” (Fichte), “koks žmogus, toks jo dievas” (Goethe).

Objektyviai galvoti apie religiją nėra lengva. Juk religija liečia patį galvojantį, visą jo gyvenimą su visomis apraiškomis, jo amžiną likimą. Užtat galvojant apie religiją, nejučiomis subjektyvios nuotaikos pradeda tam galvojimui vadovauti. Štai kodėl, norint prie Dievo artėti, reikia vengti visa to, kas kliudo objektyviai galvoti, bet drauge siekti to, kas padeda objektyviai galvoti. Kitaip sakant, reikia kovoti su nuodėme, kuri, mus nugrėždama nuo Dievo ir aptamsindama gyvenimą, kliudo Dievą pažinti. Drauge reikia praktikuoti dorybę, kuri, skaidrindama gyvenimą, apšviečia protą ir palengvina Dievo pažinimą.

Nuodėmė temdo Dievo pažinimą

“Kas daro pikta, tas nekenčia šviesos ir neina į šviesą, kad jo darbai nebūtų peikiami” (šv. Jono Evangelija). Nuodėmė sukelia tikėjimui neapykantą ir gimdo tikėjimo priešus. Tikėjimas jų neramina, bet peikia ir smerkia, todėl jie stengiasi juo nusikratyti. Iš nuodėmės užteršto gyvenimo šaltinio pradeda tekėti drumzlina netikėjimo srovė. Kas savo gyvenimu nusigręžia nuo Dievo, tas nuo Jo nusigręžia ir visu savo protu. Iš nuodėmingo gyvenimo kylą garai pradeda temdinti tiesos saulę. Gyvenimo fak-

tai ir atsivertėlių pasisakymai šią tiesą patvirtina. Tik prisiminkime tą reiškinių, kad didžiosios pasaulėžiūros audros ir svyravimai sutampa su jaunystės amžiumi, kai dvasia ir kūnas pradeda išgyventi dar neįprastas drausminti aistrų audras. O kiek atsitikimų, kai žmogus pagarsėjęs netikėjimu, be ypatingų naujų tikėjimo pagrindimų senatvėje ramiai grįžta prie tikėjimo, nes aistros, tos didžiosios kliūtys ir nerimo šaltiniai, jau yra nurimę.

Reikšmingas ir tas faktas, kad dalis netikėjimo šulų ir patys nedorai gyveno ir nedorumą skelbė kitiems. Nekartą jų laisvą mintį diktavo laisvas gyvenimas. Tačiau, taip sakydamas, joku būdu nevirtinu, kad visi netikintieji yra nedori. Jų tarpe yra nemaža kilnių ir dorų žmonių. Nedorumas nėra vienintelė netikėjimo priežastis. Ji gal nėra nė svarbiausioji priežastis.

Šv. Augustinas, kurs taip genialiai ir giliai yra išvelgęs į baisią ardomąją nuodėmės galią, savo raštuose nekartą pasisako, kaip nuodėmė jam neleido prieš atsivertimą tikėti. “Ėmė palaidai mane blaškyti įvairios aistros. Iš visur buvo tirštas rūkas, uždengias man, Dieve mano, Tavo tiesos giedrą... Sergančioms akims yra nepakenčiama šviesa, kuri sveikoms yra miela. Ir Tavo teisingumas ne patinka neteisingsiems... Gyventi geidulingoje aistroje, kitaip sakant tamsybėse, tai yra būti toli nuo Tavo veido...” (Iš pažinimai).

Nors šviesa yra skirta kiekvienai akiai, bet ne kiekviena akis yra skirta šviesai. Šviesai skirta tik sveika akis. Užtat, norint Dievą pažinti, reikia gyvenimo akis, kitaip sakant patį gyvenimą, kuriuo matome, pradėti gydyti.

Dorybė artina prie Dievo

Dvasinio gyvenimo mokytojai nurodo tris to gyvenimo tarpsnius: apšvietimą, apšvietimą ir susijungimą. Pirmoji tad sąlyga, norint priartėti prie Dievo, tai dorovinis apšvietimas, pikto šalinimas iš savo gyvenimo. “Kas daro tiesą, tas eina į šviesą” (šv. Jono Evangelija). Kaip giminingos sielos, viena kitai pajutusias simpatiją, suartėja ir susipažįsta, taip Dievas — Šventenybė gali atidengti savo paslaptis tiems, kurie siekia šventumo. “Viešpaties įstatymas šviesus, jis apšviečia akis” (Ps. 18), t. y. dorinio įstatymo laikymasis duoda šviesos Dievui pažinti.

“Kas gali galvoti, kad sveikata nieko neduoda regėjimui?” (Sertillanges). Šventumas, pilna dvasinė sveikata, leidžia dvasios akims giliau išvelgti. Tad Newman teisingai pasakė: “Ne protas yra tikėjimo akys, bet šventumas, pareigos išpildymas ir meilė”. Tvarkingas gyvenimas veda į tvarkingą galvojimą ir į visokios tvarkos šaltinį — Dievą, be kurio viskas virsta netvarka.

“Kristaus Sekimo” knygelėje randame daug minčių, kurios įtikinamai kalba, kad reikia savyje ugdyti dorybes, norint giliau pažinti Dievą. “Geras gyvenimas daro žmogų išmintingą... Kas nori tobulai suprasti Kristaus žodžius, turi savo gyvenimą derinti prie Jėzaus gyvenimo... Visuose dalykuose išmok dėl Dievo nusi- galėti, tadą Jį galėsi geriau pažinti... Grynumas Jį randa...” (Kristaus Sekimas).

Norint vienam tikrajam Dievui savo sieloje altorių pastatyti, reikia nuodėmių ir ydų aukurus savyje sugriauti. “Kaip kadaise Kristus gimė iš Nekaltos Mergelės, taip ir šiandien Jis gimsta nekaltose sielose. Jis yra tyrų širdžių vaisius” (Bougaud). Kari Adam labai teisingai pastebi, kodėl Dievas negali būti pažintas vien protu. “Begaliniai šventas Dievas nesileidžia išniekinamas (t. y. doroviniai menko žmogaus proto įrodo-

mas. A. G.). Jis save parodo tik tiems, kurie giliai nusižeminime Jo meldžia” (tokiam nusižeminimui reikia bent minimalinio šventumo. A. G.). Jei mes vien tik protu Dievą pažintume ir tai be jokio dorovinio pasiruošimo, ar tai nebūtų Jo išniekinimas? Ar tada Dievas nebūtų nustumtas į kitų sutvertų daiktų eilę, kurie pažįstami vien protu? Ir todėl tas pats rašytojas toliau pabrėžia, kad tikėjimas vis labiau pažįstamas tik tų, kurie juo gyvena arba bent bando gyventi. “Prie Kristaus paslapčių veda mus mylintis pasinėrimas į to tekančio gyvenimo gausumą, kuris iš Jo yra išėjęs” (Kari Adam). Todėl ir Išganytojas sako: “Manosios avys pažįsta mane”. Kitaip sakant, norėdami Jį pažinti, turime Jam priklausyti.

“Mes nepažįstame daiktų kitaip, kaip tik juos vartodami” (Barres). Visai teisingai. Kas nebando gyventi tikėjimu, tas yra toli nuo jo. Kaipgi jį giliau pažin- si, jei esi nuo jo toli? Norint pažinti šventyklos vitražų grožį, neužtenka sto- vėti šalia jos, reikia į ją įeiti.

Iš tų svarstymų galime padaryti šias išvadas:

1. Reikia labai rimtai žiūrėti į tą do- rovinį apsileidimą, nes jis gesina mumy- se šviesą, palikdamas mus tamsybėse. Jei atskiros nuodėmės tą vidaus tikėjimo šviesą mumyse tik pritemdo, tai nuodė- mės paprotys tikrai ilgaiui ją visai už- gesina. “Nuodėmė žvaigždėtos nakties grožį aptemdo”, sako poetas.

2. Kasdieniniais nusigalėjimais reikia kovoti už dorovinio gero išviešpatavimą mumyse, nes kiekvienas toks nusigalėji- mas daugina mumyse šviesą. “Pirma vykdyk teisingumą, tada tiesa ateis, nes aš tvirtinu, kad kiekviena nekalta ir ne- sutepta širdis yra krikščioniška” (Grat- ry).

3. Reikia vertinti išpažinties vaidme- nį tikėjimo ir artėjimo į Dievą gyvenime. Juk išpažintis yra kasdien apdulkančių gyvenimo langų valymas, pro kuriuos įeina šviesa. Išpažintis — tai nuodėmės

NAUJAGIMIS

“Ir pasigirdo žemėje drebas balselis,
kurio dar niekas nebuvo girdėjęs.
Jis sklido iš gerklės,
kuri dar niekuomet nebuvo virpėjusi.”

M. Montesori

Mieļoji Danguole,

Kai šiandieninio žmogaus dėmesys yra sutelktas ties painiais pasaulinės politikos klausimais, ties teigiamomis ir neigiamomis busimojo karo problemomis, ties moderniškiausių ginklų ir priešginklų gamyba, kurie turėsia sutriuškinti priešą ir užtikrinti pasauliui taiką, ties mokslo ir meno pažanga, besistengiančia išlaisvinti žmogaus dvasią iš materializmo varžtų, ties religinio bei moralinio pobūdžio pastangomis, bandančiomis išplėsti žmogų iš jo žemų aistrų bei kūniškų geidulių, norėčiau Tavo žvilgsnį nukreipti į visai, anų žmonių akimis žiūrint, nereikšmingą daiktėlį, į nežymų sutvėrimėlį, palyginant su anomis didžiosiomis pasaulio problemomis — tai naujagimį kūdikį.

sukeltų rūkų ir debesų išsklaidymas. Debesų, už kurių slepiasi šviesos saulė. Išpažintis — tai sakramentas, kurs, Dievo malonės duodamas, šviesa pripildo sielą, o jei šviesa, tai ir pažinimu. Nenuostabu, jei apie šitą sakramentą taip yra sakoma: “Apverkite savo pažemintą neturiningą ir nevaisingą gyvenimą. Tik verkite, ir su pirmomis ašaromis jūs surasite Dievą” (Gratry).

Baigdami, negalėtume gražiau šių minčių apvainikuoti, kaip patiekdami šv. Augustino išpėjimą: “Jei mes išsaugosime gyvenime harmoniją, tada ji nuves mus pas Dievą; jei mes jos gyvenime nesaugosime, pas Dievą nenueisime”.

A. G.

Tema gana plati ir gili. Tačiau žmonijos istorijoje ji dar nėra susilaukusi išsamesnių studijų, pagrįstų moksliskais tyrinėjimais. Galingosios civilizacijos istorijos puslapiai, kurie turėtų būti pašvesti naujagimiui, tebėra tušti. Naujagimis, kurs ateina į šį pasaulį, kaip pilnateisis jo paveldėtojas, kurs vėliau turės tęsti mūsų pradėtuosius darbus, juos gerindamas ir tobulindamas, neranda tarp mūsų nei jam paruoštos aplinkos, nei reikiamo jo supratimo, nei pagaliau paties noro jį suprasti.

Prieš pradėsiant aiškinti, kaip turėtume elgtis su naujagimiui, manau, bus pravartu bent prabėgom pažvelgti, kaip žiūrėta į naujagimį ir kaip su juo elgtasi dar tik prieš kelias dešimtis metų. Bendrai, kūdikis buvo laikomas bejausmiu, tik vegetuojančiu daiktu, panašiu į augalą, kurio, kaip žmogaus, fizinis augimas ir jo kūno funkcijų vystymasis (regėjimo, kalbėjimo, vaikščiojimo) buvo priskiriama vien tik pasiaukojusios motinos rūpesčiui ir jos nenuilstamoms pastangoms. Ar tik ne iš tų laikų bus užsilikęs ir garsusis mūsų priežodis “lenk medelį, kol jaunas”, kurio prasmė atitinka anuometinę pažiūrą į vaiką ir todėl gal kiek pateisina tas, kaip matysime, beprasmiškas motinų pastangas. O dabar pažiūrėkime, kaip buvo lankstomas tas jaunas medelis — vaikas.

Gimusio kūdikio sąnariai būdavo grubiai ištiesinami, įvyniojant jį į gana šiurkštų ir dažnai šaltą vystyklą. Be to, dar nuo galvos iki kojų jis būdavo kuo kiečiausiai suvystomas stipriu vyturu. Tai buvo daroma dėl to, kad vaikas neužaugtų kreivomis kojomis. Ant galvutės būdavo užmaunama aukštoka kepuraitė, kad ausų grybeliai neatsilapotų. Toks suvyturiuotas kūdikis, lyg ligonis, idėtas į gipsą, kuo stropiausiai būdavo guldomas taip, kad jo dar minkštą viršugalvį ne kiaušo dalį apsaugotų nuo galimos deformacijos. O kad užtikrintų vaikui aiškų kalbėjimą, po liežuvio būdavo daromas piūvis. Negana to, gerosios mamų

tės negailestingai braukydavo, spaudydavo ir tampydavo mažąją savo kūdikio nosytę, kad suteiktų jai gražią, pailgą formą. Pagaliau po gimtųjų, ilgai nedelsiant, į kūdikio ausų spenelius būdavo įveriami maži ausriniai auskarai, “kad pagerintų kūdikio regėjimą”.

O kiek buvo vartota įvairiausių būdų ir priemonių, kad kaip nors greičiau išmokus kūdikį vaikščioti! Jau pačiais pirmaisiais vaiko gyvenimo mėnesiais motinos gaišindavo išties valandas per dieną, mokydamos jį vaikščioti. Niekam tada nebuvo atėję į galvą, kad šitame kūdikio laikotarpyje nervų sistema tebėra dar neišsivysčiusi, ir kūdikis yra visai nepajėgus koordinuoti savo judesius. Motinos, laikydamos gležnutį kūdikio kūnelį statmeną, kantriai stebėdavo bejėgius mažųjų kojyčių judesius ir apgaulingai įtikinėdavo pačios save, kad štai vaikas jau stengiasi vaikščioti.

Pagaliam, kai taip dresiruojamas kūdikis tartum pradėdavo pražanginti vieną letenėlę pro kitą ir kai ilgainiui jo kojų judesiai savaimė darydavosi ne tik stipresni, bet ir drąsesni, tai motinos šią besireiškiančią pažangą laikydavo savuoju nuopelnu.

Kai judesys jau daugiau susiformuodavo — nors iš tikrųjų kūdikis dar neturėjo nei pusiausvyros pajautimo, nei pajėgumo atsistoti ir laikytis ant savo kojų — tada motinos imdavo vartoti specialius diržus, kuriais apjuosus kūdikio kūnelį, joms būdavo ir lengviau ir patogiau palaikyti jį stačią “vaikštinėjantį” po kambarį. Tačiau, kai joms pristigdavo laiko, o dar labiau kantrybės toms “svarbioms pratyboms” atlikinėti arba tiesiog įkyrėdavo šios rūšies dresūra, tai jos dėdavo vaiką į specialų minkštai išmuštą krepšį, kurio platesnis dugnas apsaugodavo vaiką nuo apsvertimo. Kūdikis su iškištomis rankutėmis būdavo pririšamas prie tokio krepšio šono. Taip pakabintas vaikas, net nesiekdamas savo kojytėmis krepšio dugno, o tik jomis ore tabalodamas, darė “vaikščiojimo pratybas” arba,

anuometiniu terminu tariant, “jis vaikščiojo”.

Kai kuriuose kraštuose, kai vaikas tiek sustiprėdavo, jog buvo laikomas pajėgiu atsistoti ir laikytis ant savo kojų, tada jis būdavo atleidžiamas nuo “vaikščiojimo pratybų”, kabant krepšyje. Bet užtat dabar ant jo galvutės buvo uždėdama specialiai pagaminta karūna su gana dideliu išgaubimu. Taip apvainikuotas vaikas jau būdavo vienas pats paleidžiamas vaikščioti asloje. Vaikas, staiga paliktas pats sau, kurs mėnesių mėnesius buvo pripratęs prie kokios nors paramos, kaip raišas prie lazdų, labai dažnai griūdavo. Toji iškilmingoji karūna turėjo saugoti jo galvutę nuo sužeidimų.

Apie kūdikių maitinimą taip pat turėta labai menka nuovoka. Jie būdavo maitinami be saiko ir nereguliariai. Jų verksmas ano laiko motinoms buvo vienintelis ženklas, kad kūdikis dar nesotus. Bet neretai jo verksmą iššaukdavo tik pervalgydinimas. Ir kuo labiau kūdikis kentėjo nuo nevirškinimo ir verkė, tuo dažniau, nežiūrint ar tai buvo diena ar naktis, jis buvo maitinamas. Nesisten-giant suprasti kūdikio verksmo priežasčių, jam tiesiog prievarta būdavo brukte brukama krūtis, kad tik jis nusiramintų.

Negana anksčiau minėtų “iš meilės” daromų žiaurumų bei suvaržymų, kurie atimdavo kūdikiams laisvę ir ramybę, atsirado motinų, žiauriai sutrypusių pačią švenčiausiąją savo ir kitų kūdikių teisę naudotis savo motinos pienu, kuris kaip žinome, sudaro ne tik pagrindinį maistą to amžiaus kūdikiui, bet kartu jam teikia stiprybės ir jėgų normaliam ir sveikam kūno vystymuisi. Kūdikis, mintas motinos pienu, yra daug atsparesnis užkrečiamoms ligoms ir daug pajėgesnis jas nugalėti.

Daugelį motinų prie to pastūmėjo pelningas žindyvių amatas. Anais laikais aukštesniosios klasės motinų tarpe buvo labai paplitęs paprotys samdyti žindynes. Kiekviena žemesniojo luomo motina, pagimdžiusi kūdikį, tik ir svajodavo

apie puikią žindyvės vietą kokioje nors turtingoje šeimoje, kur ji būdavo gražiai rėdoma, sočiai valgydinama ir gerai apmokama. Šis nelemtas paprotys, greitai laiku virtęs mada, neilgai trukus persimetė ir į vidutinį luomą, kur sveikos ir stiprios mergaitės jau prieš vedybas išsiderėdavo iš busimojo vyro teisę samdyti savo vaikams žindyvę.

Tokia elgsena su kūdikiais, nepaisant jokių gamtos dėsnių nei kūdikių teisių, iššaukė pasibaisėtiną jų mirtingumą. Tai buvo, kaip Dr. M. Montesori yra išsireiškusi, „nekaltųjų skerdynės“, toli pralenkusios ir žiauriojo Erodo suruoštas kūdikių žudynes. Tik šis nelemtas įvykis privertė anų laikų žmones stabtelėti ir susimąstyti: kokios yra ir kur glūdi tos žiauriosios tragedijos priežastys. At-rasta, kad buvo dvi pagrindinės priežastys, pakandusios gyvybės siūlus milijonams vaikų. Pirmoji — kūdikių neatsparumas ir antroji — nebuvimas jokių priemonių tam neatsparumui pašalinti.

Kūdikių neatsparumą, kaip jau matėme, daugiausia iššaukdavo netikęs maitas ir nereguliarus jo tiekimas kūdikiui, kas taip sutrikdydavo virškinimo organus, kad kūdikis, kiek laiko pasikankinęs, mirdavo. Taip pat, galima sakyti, lemiamos reikšmės turėjo ir švaros stoka. Vystyklai buvo retai plaunami. Vasaros metu jie būdavo džiovinami saulėje, o žiemą šaltyje, ir taip būdavo vartojami po kelis ar net keliolika kartų kūdikio pervystymui. Niekas nesirūpino nei motinos krūčių nei kūdikio burnelės švara, kas iššaukdavo visokiausius vietinius uždegimus. Apie gryno oro reikalingumą kūdikiui negalėjo būti nė kalbos. Dažnai vaikas neturėjo net atskiros savo lovytės ar lopšelio, o buvo guldomas ton pačion tėvų lovon. Visos tos aplinkybės sudarė geriausias sąlygas veistis parazitams, o per juos ir užkrečiamoms ligoms plėstis.

Pagaliau atsirado susipratusių drausulių, kurie prabilo mokslo vardu, ryždamiesi išlaisvinti bejėgius mažuosius

kankinius iš neprotingos ir žiaurios motinos dresūros. Pirmiausia buvo paskelbti dėsniai, kad pati prigimtis pasirūpinti kūdikio galvos, nosies bei ausų formomis; jog žmogus tikrai kalbėsias, neperpiaunant jam poliežuvinės membranos; kad kojos išaugsiانčios tiesios, kūdikio nevystant, ir kad vaikščiojimo funkcija išsivystysianti savaime ir natūrali be jokio suaugusio žmogaus įsikišimo ir pastangų.

Išvada aiški: leist veikti prigimčiai, paliekant kūdikį visiškoje ramybėje. Laisvė ir ramybė turėjo būti tikrasis laidas, užtikrinąs kūdikiui gražesnių kūno proporcijų ir tobulesnių judesių išsivystymą. Higienos vardu buvo skelbiami paprasti ir, atrodo, savaime aiškūs nurodymai, kaip antai: motinos ir kūdikio švara, kūdikio maitinimas motinos pienu, kuris turėjo būti jam tiekiamas reguliariai ir tam tikrais protarpiais, atsižvelgiant į kūdikio amžių; grynas oras, rūpestinga apsauga nuo ligų sukėlėjų parazitų ir kiti panašūs patarimai.

Praktiškas šių nurodymų pritaikymas buvo gera priemonė ir kūdikio atsparumui stiprinti. Tokiu būdu, nors ir labai lėtai dėl motinų užsispyrimo ir atkaklaus jų priešinimosi, pažanga vyko. Pamažu išnyko iš apyvartos karūnos, krepšiai, diržai bei vystyklai. Kūdikių mirtingumas palaipsniui mažėjo. Motinos džiaugėsi matydamos, kaip jų kūdikiai, palikti laisvi, turėdami pakankamai tyro oro ir sąmoningai prižiūrimi, daug taisyklingiau ir greičiau vystėsi. Nebereikėjo pirma laiko jų versti vaikščioti, nes, atėjus laikui, jie patys kėlėsi ir savaimingai ėjo. Jos buvo tik ramios stebėtojos tos puikios Dievo dovanos, to besireiškiančio didingo gamtos stebuklo.

Šį laišką, brangioji Danguole, paskyriau kūdikio fizinės priežiūros evoliucijai, nes tai turės būti išeities taškas, vėliau rašant apie vaiko dvasios plėtrą, kuri dar tebėra mūsų nesuprasta ir tebekenčia priespaudą bei prievartavimą.

Jūratė P.

KODĖL AŠ VIENUOLIS?

Mielas Broniau!

Į Tavo klausimą, kodėl tapau vienuoliu, norėčiau atsakyti kitu klausimu: kodėl Tu pamilai Nijolę? Juk buvo metas, kai buvai prisiekęs antifeministas. Manau, dar neužmiršai anų senų gerų laikų Tėvynėje, kai mus supo linksmas klasės ūžesys. Tas pats Bronius, šiandien mylintis vyras ir tėvas, anuomet atkakliai mums tvirtino, kad moterų giminė jam esanti visai neįdomi ir jis niekad nesivaikysias paskui sijoną. O tačiau atėjo valanda, kuomet tasai išdidus moterų priešas neišlaikė mėlynų akučių žvilgsnio ir kapituliavo be sąlygų. Ar atsime ni tą ramų ankstyvo pavasario vakarą bombų sugriautam Berlyne, kai man sakei be Nijolės negalys gyventi? Ar atsime ni žydinčias alyvas mažam Pietų Vokietijos miestelyje, kur kiekviena žydingi kekė Tau priminė jos veidą? Ar atsime ni tris ilgus lagerio gyvenimo metus, kurie nebuvo judviem sunkūs, nes meilė skaidrino jums pilkos kasdienybės ūkanas, net ir iš jūsų skurdaus kampilio darydama kažką nepaprastai šilto ir nuostabaus?

Jei dabar stabtelėtum savo kelyje ir pažvelgtum į prabėgusias dienas, tur būt. negalėtum pasakyti, kodėl visa tai atėjo į Tavo gyvenimą. Galėtum tik konstatuoti faktą, kad taip įvyko. Galėtum tik pastebėti, jog viskas prasidėjo nuo kažko neapčiuopiamo, nuo to paslaptingojo "faktorius X", kurį mes vadiname meile ir kuris ateina nelauktas iš kažkur, išelina į širdį kaip vagis, pripildo ją ir uždega taip, kad paskui jau nebeužgesinsi, nors ir norėtum. Žinai tik, kad NEGALI KITAIP, ir viskas.

Tą patį, Broniau, galiu pasakyti ir apie save. Rodos, nebuvau joks davatka,

nesukdavau galvos religiniais klausimais, kai kada net ir sąmoningai Dievo vengdavau. Betgi man nesuprantamu būdu kiekvienas mano kelio posūkis vedė į Jį ir — panašiai, kaip ir Tau — kartą atėjo valanda, kurioje supratau, jog nebegaliu be Jo gyventi ir kad, išskyrus Jį, niekas pasaulyje nepadarys manęs laimingo.

Vienas žmogus, kuriam tai papasakojau, pareiškė, jog viskas tik sentimentai, įsivaizdavimas, momento nuotaika, laikinis jaunuoliškas nusivylimas, kuris anksčiau ar vėliau praeis. Nežinau, ką būtų jisai pasakęs, jei būtų turėjęs progos pereiti tyliais mūsų kolegijos koridoriais ir atidžiau pasižiūrėti į jais vaikščiojančių veidus. Vietoje liūdesio ar melancholijos jis būtų ten radęs džiaugsmą, jaunystę ir pavasarį. O jeigu jis būtų po pietų užsukęs į mūsų parką, būtų išgirdęs tokį linksmą juoką, tokį ūžesį ir klegesį, kurio būtų galėjusi mums pavydėti ir garsioji Kauno Aušros berniukų gimnazija ... O jei tam geram žmogui būtų tekę asmeniškai susipažinti su vienu ar kitu iš tų "nelaimingų vienuolino aukų", jisai būtų ten radęs visą eilę tvirtų, subrendusių, užsigrūdinusių vyrų, jau nebe pirmos jaunystės amžiuje, kurie pasaulyje galėjo padaryti puikiausią karjerą, kaip pvz. geltonplaukis, mėlynakis medicinos daktaras iš Stutgart'o, didelės ir moderniškios klinikos šefas, arba aukštas, simpatiško veido šveicaras, garsiausias Europoje ledo rutulio komandos žaidėjas, apdovanotas aukščiausiais sporto medaliais, arba didelis, stambus karo laivo komendantas su riterio kryžiumi ant krūtinės, arba kad ir linksmas, judrus vokiečių kunigaikštis, palikęs didelius turtus ir jau žinomą politikos vardą. Ir visus šituos žmones jis būtų matęs toli gražu ne palūžusius po vienuoliško gyvenimo našta, bet spinduliuojančius gyvybe, energija ir besišypsančius taip pat linksmai, kaip ir jų jaunesni draugai.

Ar visa tai iš tikro vien tik sentimentai, momento nuotaika? Čia, Broniau,

yra kažkas daugiau, negu sentimentai, kažkas, ko vien racionaliai negalime suprasti. Čia yra ta pati meilė, kuri atvedė Tave prie altoriaus, ta pati meilė, kurios trokšta kiekvieno žmogaus širdis.

Prisipažinkim: mes nustojome tikėti į meilę. Mūsų karta daug pergyveno. Mes ejome per kraują, ir ugnį, daug kovojome, daug kentėjome, daug kuo nusi-vylėme, daug gražiausių mūsų idealų ir svajonių sudužo, kaip trapus stiklo inde-lis. Mes pasidarėme skeptikai. Mes nebe-norim ar nebegalim tikėti meilės jėga ir galia. Tiesa, mes dar pripažįstam meilę tarp vyro ir moters, tačiau mums atrodo negalima ir nerealu, kad tokia pat meilė galėtų egzistuoti tarp Dievo ir sielos.

Tačiau kaip žemiška, taip ir dieviška meilė yra toks keistas dalykas, kuris nesiskaito su mūsų proto argumentais ir samprotavimais. Tikim ar netikim, no-rim ar nenorim, ir mūsų šių dienų abejo-jančiam pasauliui galioja kadaise pasa-kyti Kristaus žodžiai: "Dangaus kara-lystė panaši į žmogų pirklių, ieškančių ge-rų perlų. Radęs vieną brangų perlą, jis

eina, parduoda visa, ką turi, ir jį nusiper-ka."

Argi Tau neatrodo, kad iš šių žodžių sklinda paslėptas triumfas, lyg tolimi būsimos pergalės aidai? Kristus galėjo triumfuoti, nes Jis žinojo, kad visais lai-kais, kaip vakar, taip šiandien ir rytoj tūkstančiai dėl vienos Jo meilės kibirkš-ties pamins po kojomis visus šios žemės žiburius, seks Jį, gyvens tikrai Juo, my-lės Jį visa savo siela ir bus Jo mylimi.

Man gaila tų, kurie žiūri į mus su užuojauta, kaip į pasigailėjimo vertus kankinius, nes jaučiuosi laimingesnis ar bent ne mažiau laimingas, kaip jie Bet, žinai, net ir tuomet, kai gerų katalikų ratelyje kalbama apie vienuolio heroiz-mą, pasišventimą, kryžių ir auką, net ir tuomet negaliu paslėpti tylaus šypsni-o. Ne todėl, kad mano gyvenime nebūtų aukos (kur jos nėra!), bet dėl to, kad mano kelias į vienuolyną buvo daug pa-prastesnis : tai kelias mažutės širdies, ku-ri ilgėjosi meilės ir rado ją.

Tavo Vaidieutis

Mergaitės Laiškas Jaunimui

Redakcijos pastaba. Spausdiname šį 17 metų mergaitės laišką, visai nekeisdami minčių, nes jos yra charakteringos daugeliui mūsų jaunuolių. Suaugę pamatys, ką mūsų jaunimas mano, kaip galvoja apie savo proble-mas. Jaunieji gal pasisakys, ar jie šioms mintims pritaria, ir gal ras tinkamus atsakymus, kurių laukia ne tik laiško autorė, bet ir redakcija.

Mielas Jaunuoli, Jaunuole,

Skaitant "Laiškuose Lietuviams" an-ketą jaunimui (šių metų antrame nume-ryje), man kilo mintyje dar vienas klausimas, kuris ten, berods, yra nepaliestas. Todėl norėčiau klausti kitų patarimų ir nuomonių, ypač jaunuolių tarpe. Tiesa, nesu pratus rašyti, ir mintis "juodu ant balto paberti" yra gana sunku, nes jos lekia galvoj greičiau, negu kad galiu ra-šyti, bet bandysiu...

Labai man patinka ta idėja, kad patys jaunuoliai ir jaunuolės rašytų ir atsaky-tų į klausimus. Juk visados yra įdomiau išgirsti mūsų amžiaus jaunuolių nuomo-nes, negu suaugusių, kurie beveik visi kalba vienodai, t. y. perdaug rimtai. Jie pamiršta, kad ir jie buvo jauni, kad pa-našios mintys ir juos vargino. Dabar jie žiūri į visa tai iš kito taško ir kartais at-sako ne visai į klausimą. Aišku, suaugu-sieji, ypač tėvai, nori mums tik gero gy-venimo, bet jie turi atsiminti, kad čia yra Amerika, o ne Lietuva, kad dabar yra 1952 metai, kad gyvename dideliame mieste, tarp svetimtaučių, kurie mūsų taip pat nesupranta. Bendrai, amerikie-čių jaunimas daug skiriasi nuo lietuvių jaunimo, nors abiejose pusėse atrasi daug gero ir blogo.

— Kas gi galėjo atsitikti, kad jaunuolis taip nukrypo nuo kelio? — gal paklaus ne vienas, bet negalės atsakyti nei jis, nei tas, kurs pametė tą kelią.

Jau ir gyvenant Vokietijoje, jaunimas daug skyrėsi nuo Lietuvoj buvusio jaunimo. Bet kai atsidūrėm Amerikoje, atrodo, kad visai pasikeitė mūsų pažiūros (gal ir mano?). Pvz. kai prieš dvejus metus nuėjau į šokius, visų nuotaika buvo pakili, linksma, nors visi buvo ką tik atvažiavę, nemokėjo kalbos, neturėjo darbo arba tas darbas buvo labai sunkus. Bet kodėl dabar, nuėjus į šokius, randi “nepažįstamus”, dūmuose paskendusius ir nusivylusius jaunuolius? Pradėk su jais kalbėti, tuoj pamatysi skirtumą! Anksčiau jie mažai ko turėjo, bet viskuo buvo patenkinti, o dabar — juo daugiau amerikiečių “triksų” išmoksta, tuo sunkiau su jais susikalbėti. Jie, be abejo, to nenorėjo. Gal mielai jie grįžtų į tas stovyklas, kad galėtų vėl taip pagyventi — linksmai, nerūpestingai, bet dorai. Tiesa, ir čia jie gyvena linksmai ir nerūpestingai, bet visai kita to žodžio prasme. Ta dvasia jaunimas persiėmė nejučiomis, nenorint. Vos atvažiavus Amerikon, daug sutikau mergaičių, kurios sakėsi nesidažysiančios, bet dabar jos to ginasi. Taip, reikia prisitaikyti prie aplinkybių. Jeigu prieš keturiasdešimt metų daždavosi tik gero vardo neturinčios mergaitės, tai dabar negalima nieko padaryti, nes visos dažosi.

Vis dėlto reikia pripažinti, kad pirmiau berniuko ir mergaitės santykiai buvo kitoki. Pvz. dabar mergaitė, dirbdama arba lankydama gimnaziją, kiekvieną dieną girdi amerikiečių draugių pasakojimus apie visokius “boyfriend’us” ir praleistus “weekend’us”. Pamažu ji pradeda galvoti, kodėl ji turėtų sėdėti namuose arba nuobodžiauti kine (nes filmos visos panašios!). Na, ir ji nueina į lietuvių šokius, susitinka iš Vokietijos pažįstamų, susipažįsta su naujais draugais ir su vienu pradeda draugauti. Kyla

klausimas: kokia linkme tas draugavimas turi krypti? Juk yra skirtumas tarp rimto ir tuščio draugavimo.

Tarp lietuvių jaunimo seniau ir dabar yra didelis skirtumas. Pirmiau nebūdavom automobilių, kinų nei tokių šokių, kaip dabar. Užtat ir jaunimas buvo kitoks. Jeigu berniukai ir mergaitės, prisižiūrėję visokių filmų, tą patį daro, niekas negali suvaldyti. Anksčiau jaunimas turėjo daugiau darbo, o dabar, parėjus iš darbo ar iš mokyklos, nėra kas veikti, todėl prasimanoma visokių dalykų. Visi išdyksta. Berniukai per daug nori iš mergaitės, o mergaitės, norėdamos jiems įtikti, klausom jausmų.

Na, jeigu nori išvengti visų tų pagundų ir pavojų, reikia sėdėti namuose. Bet tai taip pat neįmanoma. Kiek yra mergaičių (nežinau apie berniukus), kurios norėtų susipažinti su rimtesniais berniukais. Bet kur? Šokiuose? Bet ten dažniausiai lankosi tik tie, kurie yra daugiau ar mažiau sugedę. Kai mergaitė, norėdama su kuo nors susipažinti, nueina į vienintelę pasilinksminimo vietą — šokius ir ten susitinka su tuščiais berniukais, tai argi yra jos kaltė? Juk, man atrodo, kad šešiolikos metų mergaitei jau yra laikas pradėti draugauti su berniukais. Užtat, jeigu ji tuoj nepamato, su kuo turi reikalų, tai taip ir baigiasi istorija. Žinoma, berniukas pasakys, kad jam dar ne laikas vesti, todėl jis ir “kvėpuoja mergaitėmis”. Nors tik vieną vakarą jis praleistų su mergaite, mergaitė nori, kad jis ją gerbtų, bet ne išnaudotų. Nejučiomis jis pradės mergaitei patikti, nežiūrint, koks jis bebūtų: gražus ar negražus, mokytas ar nemokytas.

Nežinau, kurią pusę daugiau kaltinti: berniuką, kuris prikalba visokių saldžių žodelių ir po kiek laiko ją pameta, ar mergaitę, kuri juo patiki. Paprastai mergaitė daug svajoja apie jį ir įsivaizduoja įvairias scenas, žino, ką kalbėtų, bet kai tai įvyksta realybėj, viskas pasikeičia ir dažniausiai širdis, o ne protas pradeda

diktuoti. Nuo mergaitės, be abejo daug kas pareina, bet jei berniukas ją gerbs, ji pati nesikabins jam ant kaklo. Sako, nėra taisyklės be išimties, bet paprastai mergaitė lieka auka. Kai kurie berniukai sako: "Aš noriu matyti, kaip toli mergaitė nueis jausmuose. Iš to sprėsiu, kokia ji yra". Bet jie pamiršta, kad ir mergaitė susidaro kokią nors nuomonę apie jį. Kas kaltas, kad tai atsitinka? Spręskite patys.

Pasiklausti tėvų ar vyresniųjų yra nedrašu, ir ne ką laimėsi, nes jie užaugę visai kitokiose sąlygose, tai tavęs nesu-
pras. Ir juo daugiau susitiksi su berniukais, tuo daugiau problemų vargins galvą. Taigi, kreipiuosi į Tave, jaunuoli, jaunuole. Gal Tu suprasi mane ir pasakysi, ką galvoji apie šias jaunimo problemas.

Nekantriai laukianti Tavo atsakymo

Klaustukaitė

IEŠKOK UOLOS

Mielas Vinciai,

Nė viena biznio įstaiga neklestės be sąžiningo ir sumanaus reikalų vedėjo. Nė viena sporto komanda neprasimuš pirmon vieton, neturėdama gero trenerio. Kaip labai mes bebrangintume lygias visų žmonių teises, gyvenimas staugte staugia stiprių vadų, gerų galvų partijoms, pramonei, menui, mokslui, kariuomenei, valstybėms. Be geros galvos bet kuris žmonių sambūris pasilieka palaida bala. Ir šviesiausių galvų komisija ne ką tenuveiks, greit iširs, jei neatiras jų tarpe viena, stipresnė, įstengianti apjungti kitas ir derinti jų veiklą.

Argi to nebūtų supratęs Kristus, kai taip aišku yra net eiliniam žmogui?

Kristus įkūrė vieną, regimą Bažnyčią, su dievišku autoritetu, gelbėti žmones, iki pasaulio pabaigos. Autoritetas - valdžia teko Jo parinktiems ir parengtiems apaštalams. Jų autoritetą Išganytojas sulygino su savuoju: "Kas jus priima, mane priima, ir kas mane priima, priima tą, kurs yra mane siuntęs" (Mt. 12. 40). Bet Kristus žinojo ir to dieviško autoriteto nepakaksiant užtikrinti Bažnyčios stiprumui, vienybei ir gerovei, jei jis bus suskaldytas ir išsklaidytas daugelyje asmenų. Todėl vienam mokinių Jis sutei-

kė didesnę valdžią, aukštesnį autoritetą. Petruo teko vyriausia valdžia ir aukščiausias autoritetas. Šitas istorinis faktas yra taip aiškiai įrašytas Evangelijoje, kad geros valios žmogus negali jo nepastebėti.

Kristaus stebuklai ir pamokymai jau buvo sukėlę visą žydų tautą. Jau buvo aišku, jog Jis yra ne eilinis žmogus. Bet kas Jis yra? Įvairiausios nuomonės laktė iš lūpų į lūpas. Vienos laikė Jį Jonu Krikštytoju, kitos Eliju, trečios Jeremiju ar kuriuo kitu iš pranašų (Mt. 16, 14). Ir štai, netikėtai, Kristus klausia savo mokinių: "Jūs gi ką sakote mane esant?" Kitiems ar tai nedrįstant, ar tai nežinant ką atsakyti, Petras prabyla: "Tu Kristus, gyvojo Dievo Sūnus" (Mt. 16, 16). Regimai nudžiugęs, Mokytojas taria: "Palaimintas esi, Jonos sūnau Simonai, nes ne kūnas ir kraujas tai tau apreikė, bet mano Tėvas, kurs yra danguje. Ir aš tau sakau: tu Uola (Petras), ir ant tos Uolos aš pastatysiu savo Bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės. Tau aš duosiu dangaus karalystės raktus: ką tu suriši žemėje, bus surišta ir danguje, ir ką tu atriši žemėje, bus atrišta ir danguje" (Mt. 16, 17-19).

"Nė vienas notaras nebūtų galėjęs aiškiau įrašyti kurio nors žmogaus var-

do dokumentuose, kaip Kristus čia pažymėjo Petra” — pastebi vienas didžiųjų Bažnyčios mokslininkų, Belarminas. Jau pats kreipinys išskiria vieną žmogų, ką tik pasakiusįjį Mokytojui savo nuomonę. Tą žmogų Kristus pavadina jo paties vardu: “Simonai”. Prideda ir jo tėvo vardą: “Jonos sūnau”, ir tuojau pat priduria naująjį, savo duodamąjį reikšmingiausiąjį vardą: “Uola” (Petras). Taigi, iki šiol Simono vardu žinomas vyras toliau bus “Uola - Petras”, ir tučtuojau paaiškina, kodėl tas naujas vardas duodamas: “Tu Uola, ir ant tos uolos aš pastatysiu savo Bažnyčią, ir pragaro vartai jos nenugalės.” Uola tai nepajudinamos tvirtybės ženklas. New Yorkas todėl gali statyti aukštus dangoraižius, kad visas jo aprėptas pusiasalis yra viena gyva uola. Uola tai ne akmenų, ne sucementuotų plytų krūva! Kad ir šimtus didžiausių akmenų sukrautum šalia ir ant vienas kito, vistiek nepadarytum vienalytės uolos. Ant uolos statant, nereikia dėti gilių cementinių pamatų, nes uola yra tvirtiausias fundamentas. Tad Simonas padaromas Uola-Petru, nes ant jo, kaip ant to vienalyčio, neižėjančio, neskylančio fundamento, Kristus statys savo Bažnyčią. Kaip fundamentas, Uola-Petras turės atlaikyti visą Jo Bažnyčios svorį. Kitų apaštalų Mokytojas nevadina Uola, nežada ant jų statyti savo Bažnyčios. Jie irgi reikalingi, irgi išrinkti, irgi gavo autoritetą “surišti” ir “išrišti”, bet jie yra tiktai granito kolonos, statomos ant Uolos-Petro. Be Petro jie neturi reikšmės. Visas jų stiprumas ir pastovumas laikosi Uola-Petru. O tos Uolos-Petro stiprumas ir pastovumas yra toks didelis, kad nė paties pragaro galybė jos neišveiks! (Mt. 16, 18).

Iš čia lygiai aišku, jog visos “bažnyčios”, pastatytos šalias Uolos-Petro, nėra Kristaus Bažnyčia, nėra tas jokios galybės nenugriaujamas rūmas, o tik laikinės, ant smėlio ar balų dumblo sulipdytos pirkelės, nors jos tuo tarpu ir gan patrauklios atrodytų.

Be to, Petras nebus negyva, žemėse gulinti, pasyvi uola, vien savo mase laikanti Bažnyčios svorį. Ta Uola-Petras bus sykiu vyriausias Kristaus Bažnyčios valdytojas: “Tau aš duosiu dangaus karalystės raktus”. Raktai yra nuosavybės ir valdžios ženklas. Senovėje aukštais mūrais apsitvėrę miestai ir pilys turėdavo raktus užrakinamus vartus. Šitų vartų raktų įteikimas nugalėtojui priešui ar mielam svečiui pripažino jį miesto ar pilies savininku, turinčiu visą valdžią ir galinčiu daryti, ką nori. Tą pačią mintį dažnai sutinkame ir Šv. Rašte. Pvz. Regėtojui apsireiškęs Žmogaus Sūnus (Kristus) sakosi turįs “mirties ir pragaro raktus arba turįs Dovido raktą, kurs atrakina ir niekas neužrakina, užrakina ir niekas neatrakina” (Apr. 1, 18; 3, 7.), t. y. savinasi visą valdžios pilnybę. Tuos pačius raktus, vadinasi, tą pačią valdžios pilnybę, Kristus pažada Uolai-Petriui: “TAU aš duosiu dangaus karalystės raktus; ką tik tu suriši žemėje, bus surišta ir danguje, ir ką tik tu išriši žemėje, bus atrišta ir danguje”. Tyčia pabraukiau žodelyčius “ką tik” suriši, “ką tik” atriši, nes mūsų oficialusis vertimas “ką suriši”... “ką atriši” neperduoda visos ir plačios graikų originalo: “ho ean”, arba kad ir lotynų: “quodcumque” reikšmės, kurią mes nusakome pavartodami: “ką tik suriši”..., “ką tik atriši...”, tai yra “viską”, be jokių ribų. Tad Uolai-Petriui yra pažadama neribota monarchinė valdžia Kristaus kuriamoje Bažnyčioje.

Pažadai tapo įvykdyti po Mokytojo prisikėlimo iš kapo: “Ganyk mano avinėlius... ganyk mano avis” (Jo. 21, 15-17). Tiek Šv. Rašto, tiek ano meto literatūros kalboje valdovai yra vadinami ir “ganytojais” arba “piemenimis” (2 Kar. 5, 2. Homeras). Ganytojas valdo ganydamas: parūpina avims maistą, gėrimą, pastogę; gina nuo vilkų, saugo nuo epidemijų, gydo. Sujungę Mato ir Jono Evangelijų aukščiau minėtus tekstus, matome, jog Kristus Uolai-Petriui suteikė ypatingą, vyriausią valdžią savo įkur-

toje Bažnyčioje. Tuo pačiu visiems kitiems uždėjo pareigą Petrą pripažinti, jo klausyti. Kristaus Bažnyčioje ir šiandieną turi būti vienas vyriausias valdytojas ir jo klausanti bendruomenė. Jei yra bažnyčių, neturinčių tos vyriausios monarchinės valdžios ir jos klausyti įpareigotos bendruomenės, tai tos "bažnyčios" nėra Kristaus, nes ne ant Uolos-Petro pastatytos ir neturi raktų!

Bandymai nuversti uolą

Ką tik čia išaiškintasis Šv. Mato tekstas yra be galo aiškus ir nesugriaujamas argumentas už Petro pirmenybę (Primatą) Kristaus Bažnyčioje. Todėl įvairiausio plauko reformatoriai visai stengėsi ir stengiasi jį savaip sudoroti. Kai tie įvairūs viens kitam prieštarauja aiškinimai susiraižę nebeišnarpliojama kamuolin, imtasi tą vietą išmesti iš Evangelijos, kaip ne paties Mato parašytą, o vėlesnių autorių įterptą. Pvz. prof. Niebergall rašo: "Reikia geriau atvirai paneigti šitos (Rašto) vietos autentiškumą, negu bandyti dirbtiniu būdu (m. p. J.K.) vietoje Petro įstatyti tikėjimą. Trupučikas žinių ir teisingumo parodo, kad iš to teksto **visiškai teisingai** Romos aiškintojai ištraukia tai, ką Romos užmačios į jį sudėjo". Na, ir toks stiprus Romos priešas, kaip Niebergall, pripažįsta, jog iš **to teksto, kokį randame Mato Evangelijoje**, Romos aiškintojai **teisingai** išskaito Petro primatą! Geriau meskime jį lauk! Deja, modernioji tekstų kritika šiandieną ne kiek neabejoja, jog Mato 16 perskyrimas taip pat yra išėjęs iš jo plunksnos, kaip ir visa Evangelija. Tai pripažįsta ir vėliausi rimtieji protestantų mokslininkai, kad ir pvz. toks Rašto tyrinėtojas, kritikas ir leidėjas prof. Nestle.

Negalint nuneigti teksto tikrumo, reformatoriai bando jį savotiškai aiškinti. Jiems be galo svarbu įrodyti, kad Kristus nepadarė Simono Uola-fundamentu, kad dangaus karalystės raktai nesuteikė

jam vyriausios monarchinės valdžios. Todėl Liuteris tvirtino, jog uola čia reiškianti Simono tikėjimą, išpažinimą Kristaus Dievo sūnumi. Erasmusi visi tikintieji, kitiems visi apaštalai drauge sudarą uolą (jei visi tikintieji yra uola-fundamentas, kur tada belieka ant jo statyti- noji Kristaus Bažnyčia?), Kalvinui uola yra pats Kristus, Strack-Billerbeckui Kristaus "mesijaniškoji didybė ir dieviškumas". Bet jei Kristus tai norėjo pasakyti, kodėl jis netarė: "Simonai, tavo tikėjimas, tavo išpažinimas yra uola"? Kodėl nesakė: "mano didybė, mano dievybė yra uola"? Kodėl jis nesikreipė į visus apaštalus: "Jūs esate uola, ant jūsų aš pastatysiu savo Bažnyčią"? Kodėl jis taip primygtinai pabrėžia: "Palaimintas **esi**, Jonos sūnau **Simonai...** ne kūnas ir kraujas **tau** tai apreiškė... ir "aš **tau** sakau : **tu** Uola. **Tau** duosiu... raktus. Ką tik **tu** suriši, ką tik **tu** atriši..."? Trijuose trumpuose sakiniuose net aštuonis kartus įsakmiausiai iškelia vieno Simono asmenį ! Ar begalima aiškiau pabrėžti savo norą atžymėti ir ypatingam uždaviniui išskirti vieną žmogų? Ir dabar bandyti tokiuose paprastuose, aiškiuose, nedviprasmiškuose ir nefilosofiniuose žodžiuose rasti kažkokią paslėptą, su įprastine ir visiems žmonėms lengvai suprantama prasme nieko bendra neturinčią reikšmę, yra tikrai nerimtas, nelogiškas ir nemokslinis užsimojimas. Nei Šv. Raštas, nei tų laikų literatūra neduoda tokiam aiškinimui jokio pagrindo.

Kita nekatalikų aiškintojų grupė sutinka, kad uola čia yra vadinama Simonas ir kad jam teikiami raktai. Jie stengiasi įrodyti, kad uola čia nereiškianti fundamento, o raktai neteikia jam vyriausios valdžios. Simonas, girdi, esąs Uola kaip pirmasis, gal kertinis akmuo, prie kurio prisijungsią kiti akmenys, kaip lygūs prie lygaus. Bet Jėzus sako: "**ant tos uolos** aš statysiu"... Gi tai, ant ko statomas kad ir menkiausias pastatas, visų žmonių kalbose yra vadinama fundamentu, ir jo uždavinys visada yra at-

laikyti pastato svorį, duoti jam stiprumo, vieningumo, kad viena ar kita siena neįsmuktų žemėn, neiškryptų, o kad visos laikytųsi vienodai. Dar kitiems uola esąs tik Simono "garbės titulas" (Keil). Jis buvęs "pirmasis Evangelijos skelbėjas žydams ir pagonims, (Mansei) "pats žymiausias misijonierius" (Koestlin). Ir mūsų brangieji broliai lietuviai evangelikai savo "Švyturyje" (1951, Nr. 100. p. 5-7) uoliai išskaičiuoja kone visus čia vokiečių protestantų išgalvotus aiškinimus ir taip viską suvelia, kad nė nebežinai, ką pagaliau turi iš tikrųjų žodis "uola" reikšti. Mato tekstas nesuinteresuotam skaitytojui yra be galo aiškus: Simonas padaromas Uola, nes Kristus nori jį padaryti savo Bažnyčios fundamentu, tokiu stipriu, kad nė paties pragaro galybės neįveiktų. Uola-Petras Kristui bus Bažnyčios stiprumo ir atsparumo pagrindu. Toks aiškinimas yra visiškai natūralūs, aiškus, ta yra artimiausia ir pirmoji Kristaus žodžių reikšmė. Įvairūs reformatoriai nesiimtų jų nuneigti nei kitaip aiškinti, jei jais nesiremtų Popiežiaus primatas. Vienintelė priežastis jiems tekstant paneigti yra ta, kad, jį priimdami, turi priimti Katalikų Bažnyčią su jos Popiežiumi, kaip vienintelę Kristaus įkurtąją Bažnyčią. Bet apie tai parašysiu kitą kartą.

Dar keletas klausimų

Jei Kristus nenorėjo Simonui suteikti vyriausios valdžios, j»ei nenorėjo išskirti jo iš kitų apaštalu, tai kodėl taip iškilmingai pakeičia jo vardą, kaip S. Testamente Dievas kad pakeitė Abromo vardą į Abraomo, išrinkęs jį būti savo tautos tėvu? Kodėl Kristus pavadino jį kaip tik Uola, o ne koku kitu vardu? Kodėl mes randame visose keturiose Evangelijose ypatingą Petro sugretinimą su Kristumi ir jo laivelyje, ir jo namuose ir mokesčius mokant? Kodėl Petras apaštalu sąrašuose visada atžymimas pirmoje vietoje? Juk jis nebuvo nei pirmas pa-

šaukimas, nei jo vardas neprasidėjo raide "A"? Kodėl ir kokia prasme Evangelistas Matas vadina jį "pirmuoju"? Kodėl Evangelistai nekarta pastato Petrą šalia kitų apaštalu rašydami: "Petras ir su juo buvusieji"? Arba: "pasakykite jo mokiniams ir Petru"? Kodėl apaštalas Povilas, dar prieš parašymą Evangelijų, vis iškelia Petrą pirmon vieton (1 Kor.

9, 5; 1, 12; 3, 22) ? Kodėl tas pats Povilas keliauja Jeruzalėn su vienu tikslu — "pamatyti Petrą"? Kaip galėjo Kristaus išsiginęs Petras tapti pirmuoju pirmojoje krikščionių bendruomenėje, o ne jo mylimasis mokinyš Jonas? — teisingai klausia Weizsaeckeris (nekatalikas!). Apaštalai nekarta ginčijosi, kas iš jų bus didesnis, pirmesnis Dievo Karalystėje. Jie tos pirmesnės vietos geidė, kaip parodo Zebediejų motinos prašymas ir Mokytojo atsakymas. Ir Kristus niekad nesako, jog Jo karalystėje nebūsią "jokių pirmų vietų", kad jie būsią visi lygūs! Ne, Jis pripažįsta būsiant ir pirmų vietų, bet jas dalins pats Tėvas. Juk ir Paskutinėje Vakarieneje Mokytojas pasako ypatingai meldęsis už Simoną (Petrą), kad jis nenustotų tikėjimo ir kad jis vėliau stiprintų savo brolius! (Lk. 22, 32). Kodėl kiti apaštalai be jokio pasipriešinimo paskui pripažino Petro pirmenybę, kai prie Kristaus gyvos galvos tiek kartų už tą pirmenybę pešėsi, jei jie buvo visi lygūs? Evangelijose Petras yra išskiriamas ir pabrėžiamas 114 kartų, o Apaštalu Darbuose dar 57 kartus. Argi tai neturi jokios reikšmės? Gal viena kita menkesnės reikšmės vietelė, atskirta nuo kitų, ir nieko nereikštų, bet sudėjus visas vietas drauge ir turint atmintyje Mato 16, 18-19, viskas vienu balsu skelbia : Simonas Petras yra Kristaus ypatingai išskirtas ir padarytas Jo Bažnyčios fundamentas ir aukščiausias valdytojas. Tik jis tėra Uola. Tik jam suteikti valdžios raktai.

J. Kidykas, S. J.

Kaip Tautos Išsilaiko?

Praėjusį kartą kalbėjome, kaip tautos žūva, dabar pažvelgsime į tas priežastis, kurios padeda tautoms amžiais išsilaikyti.

Kalbėdami apie išnykusias ir išsilikusias tautas, negalime tylomis praeiti pro kinų ir žydų tautas, kurios išsilaikė, nežiūrint labai blogų sąlygų, kuriose joms teko gyventi. Kalbėti apie kinus būtų perdaug platus klausimas, pažvelgsime tik į žydų tautą, kurią mes visi gerai pažįstame, nes Lietuvoje turėjome apie 150.000 žydų, o taip pat apie šią tautą daug žinome ir iš Šv. Rašto. Kad žydai, neturėdami net savos teritorijos, gyvendami išsisklaidę tarp kitų tautų ir taip ujami, persekiojami bei naikinami, pajėgė išsilaikyti iki mūsų laikų ir net sukurti savo valstybę, tai atrodo beveik stebuklas. Gal mums kyla klausimas, kokios jėgos šią tautą galėjo išsaugoti? Bent trumpai pažvelkime į jos istoriją.

Izraelis Asyrų nelaisvėje

Kad geriau suprastume padėtį, prisiminkime keletą faktų iš bendros žydų istorijos. Salomonas valdė visas žydų gimines ir buvo sukūręs galingą karalystę su trimis milijonais gyventojų. Prie jo žydų tauta buvo labai galinga, tik nelaimė, kad buvo apkrauta dideliais mokesčiais, kas sukėlė neramumą ir nepasitenkinimo. Salomonui mirus, jo karalystė suskilo į dvi dalis, sudarančias dvi atskiras karalystes: Izraelio ir Judo. Izraelio karalystė buvo sudaryta iš dešimt žydų giminių 975 m. prieš Kristaus gimimą. Po šimto metų ji dar padidėjo ir pasiekė aukščiausio laipsnio. Kaip visados taip ir čia, kai tauta pasiekia aukštos politinės ir ekonominės galybės, ji išdyksta. Izraelis nusigrėžė nuo tikrojo Dievo ir prisidirbo stabų, su kuriais reikia mažiau skaitytis, kaip su tikroju Dievu. Prisidėjo dar ir kita yda, į kurią žmogus yra

chroniškai palinkęs — seksualinis palaidumas.

Prieš šias blogybes kovoti tuoj stojo pranašai, ypač Amos ir Osee. Štai, kokiais žodžiais šis antrasis apibūdina Izraelio karalystę: “Keiksmi, melas, žmogžudystės ir svetimoterystės užplūdo ir kraujas susiliejo su krauju (4, 2)... Ištvirkavimas, vynas ir girtuokliavimas atima nuo jų protą (2, 7)... Jie nebegyvens daugiau Viešpaties šalyje” (9, 3).

Pranašo žodžiai, kad “jie daugiau nebegyvens Viešpaties šalyje”, tuoj pradėjo pildytis. Izraelio karalystė, pabūgusi galimo Asyrijos užpuolimo, padarė sutartį su Syrija. Asyrijos karalius Tiglath — Pileser (Šv. Rašte vadinamas Phul) stojo į karą prieš Syriją, o paskui ir prieš Izraelį. Po jo Asyrijos karalius buvo Salmanasar (727-722). Jis užpuolė Izraelį ir paėmė sostinę Samariją (4 Kar. 18, 9). Po Salmanasaro karaliavo Sargon II (722-705). Jis pats giriasi, kad iš Izraelio karalystės išvežęs 27.290 žmonių. Po Sargon Asyrijos karalius buvo Sennacherib'as (705-681), kurs kovojo prieš Judo karalystę, bet Jeruzalės neįstengė paimti. Grįždamas jis plėšė miestus ir deportavo žmones. Jis jų išvežęs apie 200.150. Šita deportacija į Asyriją, Tigro upės šalį, į šiaurinę Mesopotamiją (dabartinis Irakas) buvo žydams labai skaudi. Jie daugiau iš ten nebegrižo į Palestiną. Sakoma, kad šitie žydai vėliau nusikėlė į Rusiją. Izraelio karalystė labai ištuštėjo. Tada Sargon II nusiuntė ten savo žmonių, kurie susimaišė su likusiais žydais ir davė pradžią samarijiečiams. Samarijiečiai priėmė Mozės knygas bei įstatymus, bet į Jeruzalės šventyklą jų žydai neįsileido.

Judo karalystės žlugimas

Asyrams nuteriojus Izraelio karalystę, Judo karalystė su sostine Jeruzale

dar laikėsi apie 100 metų. Nabuchodonosoras, Chaldejės karalius ir Babilonijos imperijos steigėjas, nugalėjo egiptiečius (Jer. 46, 2-12), užėmė Feniciją ir Palestiną su Jeruzale. Tarp jo belaisvių buvo ir tie žinomi keturi jaunikaičiai (Dan. 1, 1-6). Nabuchodonosoras nugalėjo 597 m. paskutinį Salomono dinastijos karalių Joakimą. Karaliūm buvo pastatytas Babilonui klusnus Sedecijas. Žydai stengėsi numesti babiloniečių uždėtą jungą. Bet priešas vėl pradėjo karą prieš Judėją, apgulė Jeruzalę. Žydai nepaprastai gerai gynėsi ir išlaikė miestą visus metus, bet pagaliau priešas įsiveržė, ir žydai turėjo pasiduoti. Tai įvyko 586 m. prieš Kristaus gimimą. Judo karalystės žlugimas yra aprašytas ketvirtoje Karalių knygoje. Sedecijaus vaikai buvo nužudyti tėvui matant, o jam pačiam buvo išluptos akys. Tikrai baisus karališkos šeimos likimas.

Buvo įsakyta sudeginti garsiąją Salomono šventyklą ir karaliaus rūmus. Buvo nužudyta apie 80 kunigų, labai daug žydų deportuota. Viena dalis jau buvo deportuota 597 m., kita — 586 m., o trečioji — 582 metais. Tose deportacijose buvo daugiau atsižvelgta į specialistus, kurie ir babiloniečiams buvo reikalingi. Visose deportacijose buvo išvežta apie 48.000 žmonių. Babilonija buvo prie Eufrato upės. Žydai gyveno kolonijomis, daugiausia prie upių. Jie turėjo laukus apdirbti, pelkes džiovinti, buvo visų pažeminti ir paniekinti. Pagonys tyčiojosi iš žydų papročių ir iš jų Dievo, kurs esąs silpnas ir negalįs savo garbintojams padėti. Babiloniečių dievai tai kas kita! Žydams buvo didelis pavojus prarasti tautybę ir tikėjimą. Šventyklų nebuvo. Jiems buvo įsakyta melstis, atsisukus į Jeruzalės pusę. Jie stengėsi užlaikyti savo papročius. Visi gyveno viltimi, kad greitai grįš į savo tėvynę, todėl atsisakė statyti namus iš akmenų. Daugiausia žydams kenkė mišrios moterystės ir pavardžių keitimas. Bet didesnė žydų dalis tai peikė ir nuo to saugojosi.

Grįžimas į tėvynę

Buvo sukurta nauja Persų imperija, kuri buvo Medų imperijos tęsinys. Tos imperijos steigėjas buvo Cyrus (550 — 525). Persai nugalėjo babiloniečius ir ten atrado tuos žydus belaisvius, kuriems leido grįžti namo. Persų monarchas buvo dosnus: leido pastatyti naują šventyklą, gražino šventus indus, kurie dar buvo likę. Zorobabel, Joakimo anūkas, kurs dar nebuvo matęs savo tėvų žemės, buvo išlikusių ir grįžtančiųjų žydų vadovas. Jis buvo jaunas, energingas ir geras organizatorius. Iš 48.000 išvežtų jis tegalėjo sugražinti apie 6.000 tremtinių. Sujungęs grįžusius su senaisiais, jis sudarė naują žydų bendruomenę iš 125.000 narių. Buvo pastatyta ir šventykla, bet ji neprilygo senajai Salomono šventyklai. Kai kurie žydai ir ištrėmimo praturtėjo, todėl grįžę savo turtais padėjo atstatyti sugriautą Jeruzalę.

Visos šitos nelaimės įvyko tada, kai žydai tebebuvo išrinktoji tauta. Jeigu ir buvo nusikaltimų tautoje, bet vis dėlto Dievas savo ypatingos globos nebuvo atsakęs. Iš to galima padaryti išvadą, kad fizinės nelaimės dar nėra ženklas, jog Dievas nebegloboja žmogaus ar tautos, arba kad istoriniai įvykiai, nors ir nelaimingi, nėra Dievo kontroliuojami arba kad Jo Apvaizda būtų pasidariusi indiferentiška žmonių likimui.

Kita didelė žydų tautos nelaimė įvyko tada, kai žydai jau buvo atmetę Kristų kaip Dievo siųstą Mesiją ir nebuvo pasimokę iš Jo ašarų, kai Jis sakė: "Jeruzale, Jeruzale, kuri žudai pranašus... kiek kartų aš norėjau surinkti tavo vaikus, kaip višta savo viščiukus po sparnu, bet tu nenorėjai. Štai jūsų namai bus palikti tušti" (Mat. 23, 27).

Jeruzalės sunaikinimas

Septyniasdešimtais metais po Kristaus imperatorius Titas apgulė Jeruzalę. Tada kaip tik buvo žydų Velykos, taigi, žmonių mieste buvo labai daug. Apguli-

mas tęsėsi 143 dienas. Kas tada vyko mieste, sunku apsaityti ir aprašyti. Žydai gynėsi su negirdėta drąsa, nes žinojo, kad nuo to priklauso jų tautos buvimas ar žuvimas. Gynė kiekvieną mūrą, kiekvienus namus, kiekvieną akmenį. Kilo baisus badas. Žydai žudė savo vaikus ir valgė. Kurie tik išeidavo iš miesto, romėnai pagavę juos kaldavo prie kryžių. Kartais būdavę galima matyti iki 500 nukryžiuotų žydų.

Po 143 bado, maro ir karo dienų Jeruzalė, arba geriau sakant ta vieta, kur pirmiau stovėjo Jeruzalė, buvo jau romėnų rankose. Pagal istoriką Tacitą, tada žuvo apie 600.000 žydų, o pagal Juozapą Flavijų, net vienas milijonas. Į nelaisvę pateko 97.000 žydų. Silpnieji belaisviai tuoj buvo nužudyti, taip pat išžudė ir narsiausius žydų kovotojus, paliko tik 700 gražiausių vyrų, kurie turėjo eiti Tito triumfaliniame žygyje į Romą. Likusieji buvo padalinti į dvi dalis: vyresnieji, virš 17 metų, buvo surakinti geležiniais pančiais ir išsiųsti į Egipto kasyklas, o jaunesnieji parduoti kaip vergai. Moterys buvo išskirstytos po Romos imperijos miestus. Tokiu būdu apie 1.097.000 žydų išnyko iš Palestinos. Tai yra tikrai liūdna ir skaudi nelaimė, kuri turėtų sugraudinti ir tuos, kurie neturi žydams jokių simpatijų.

Po to kiek žydų buvo visokiais būdais išnaikinta viduramžiais, kiek jų žuvo Rusijos ir Lenkijos pogromuose, kiek jų išžudė naciai! Šie skaičiai siekia milijonus. Bet nežiūrint tokios nelaimių virtinės, vis tiek jų tauta išliko, kai tiek galingų imperijų žuvo. Prieš antrąjį pasaulinį karą visame pasaulyje buvo apie 16 milijonų žydų. Voltaire yra pasakęs: "Nuostabu, kad šita tauta dar gyvuoja ir šiandien ji yra skaitlingesnė negu praeityje". Kas yra ta jėga, kuri žydus išlaiko? Karalius Hadrianas kartą pasakė rabinui Joshua ben Chanina: "Tikrai turi būti nuostabus tas avinėlis, kurs išlieka gyvas tarp septyniasdešimt vilkų". Bet rabinas atsakė: "Oi ne, tik didelis ir ga-

lingas Piemuo jį išgelbsti, sutriuškindamas visus priešus".

Pobiedonoscovas, Generalis Sinodo Prokuroras, kurs savo rankas buvo gerkai sutekęs krauju tų, kurie nebuvo rusai, paklausė kartą žydėlio:

— Kas su žydais įvyks, jeigu bus praveisti mano antisemitiški įstatymai?

— Uį, aš negaliu sakyti, mane išsiųsi į Sibirą, — atsakė žydėlis.

— Na, nesiųsiu, tik sakyk.

— Persekiojimas pasibaigs švente.

— Tai bus gera šventė, jeigu aš jus badu išmarinsiu!

— Taip buvo visada. Egipto faraono persekiojimai pasibaigė Passah arba Velykų švente. Kai Antiochas mus norėjo išnaikinti, tas persekiojimas pasibaigė Šventyklos pašventinimu. Haman'o žydų persekiojimai pasibaigė Purim. Daug dar buvo persekiojimų, kurie pasibaigė šventėmis, bet jų jau nebešvenčiame, nes tų švenčių būtų per daug.

Jeigu tas žydėlis dabar kalbėtų, tai po baisių nacių persekiojimų turėtų pridėti, kad ir jie pasibaigė didele švente — Laisvos Izraelio Valstybės atstatymu.

Juokais yra sakoma, kad žydas gali gyventi, pardavinėdamas gatvėje degtukus ir valgydamas česnakus. Nežiūrint blogiausių gyvenimo sąlygų, vis dėlto jie gyvena ir dauginasi. Yra manoma, kad jų atsparumas yra pagrįstas principais, paeinančiais iš jų religijos, iš ilgų tradicijų, gal dalinai ir iš jų krikšto, kurs žydus išskiria iš kitų tautų. O gal dėl to, kad jie turi savo šventas knygas, kurios jau nuo 3500 metų yra skaitomos jų šventyklose ir sinagogose, iš kurių žydai semia jėgos. Taip pat ir persekiojimai prisideda prie jų vienybės išlaikymo. Retai kas taip užstoja vienas kitą, kaip žydas žydą. Pakanka, kad kas nors vienoje pasaulio vietoje užgautų žydą, tai viso pasaulio žydai pradės rėkti. Ir paskutinis karas parodė, kad jokia tauta taip nebuvo susiorganizavusi, kaip žydai. Jie moka prieiti prie pinigų, prie spaudos ir prie valdžios. Moka patekti į pačias įtakin-

giausias vietas ir profesijas: gydytojų, juristų, universiteto profesorių. Taigi, religija, tautybė ir vienybė yra tie ramsčiai, išsaugojusieji žydų tautą iki šių dienų.

Lietuvių tautos ateitis

Lietuvių biologinis potencialas nėra blogas: tūkstančiui gyventojų tenka 28 gimimai. Yra daug Vakarų Europos tautų, kur šis potencialas yra daug žemesnis. Rusai su 45 gimimais nuo tūkstančio asmenų mus pralenkia. Teoretiškai kalbant, pakaktų kiekvienai šeimai turėti du vaikus, ir tauta nemažėtų. Bet kadangi ne visi vaikai auga ir ne visi žmonės veda, todėl reikia daugiau vaikų turėti, kad tauta nenyktų. Vidurkis turėtų būti 3,7 vaikai kiekvienai šeimai. Taigi, daugiau šeimų turėtų būti su keturiais vaikais negu su trimis. Jeigu pažvelgsime į dabartines lietuvių šeimas, tai ne daug rasime auginančių keturis vaikus. Vadinas, mūsų praeigėlis nėra optimistiškas. Dabar Lietuvoje plačiai vartojamas komunistų genocidas gali visai išnaikinti pasilikusius Lietuvoje, ypač jei tokia padėtis ilgiau tęstųsi.

Kadangi Lietuva ne kolonizavo, bet tikėtai emigravo, todėl mūsų išėivija nesukūrė Lietuvai kolonijų, kaip pvz. Portugalija Brazilijoje, kuri šiandien Portugalijai turi didesnės politinės ir ekonominės reikšmės, negu pats motiniškasis kraštas. Mūsų išėivija pakliuvo tarp svetimų bangų. Vis dėlto ji galėtų turėti labai daug įtakos, jei Lietuva netrukus atsikeltų. Žinoma, Lietuvoje atrastume naują kartą, persunktą komunistiškomis idėjomis, bet vis tik gal susikalbėtume. Bet dabar turime rimčiau pagalvoti, kokie yra dabartiniai mūsų uždaviniai ir ko ši padėtis iš mūsų reikalauja. Noriu atkreipti skaitytojų dėmesį į penkis punktus.

1. Lietuviai turėtų stengtis kurti ir palaikyti skaitlingas šeimas, auklėjamas gražioje lietuviškoje dvasioje, be abejo, pasilikdami lojalūs tai šaliai, kurioje dabar gyvena.

2. Stengtis vaikus gerai išauklėti ir išmokslinti. Yra pastebėta, kad išėję, mokslus vaikai geriau išlaiko savo tautybę, negu nemokyti. Reikia stengtis jiems duoti dvasinio peno šeimoje, kad nereikėtų jo ieškoti kitur.

3. Neužmiršti religijos, nes visos žmogaus pastangos įgauna daug didesnio pasisekimo, jeigu yra paremtos religija. Kristus savo tautą mylėjo, jai dirbo ir per savo tautos žmones paskleidė savo mokslą visam pasauliui. Kristus pats pasakė: "Aš esu siųstas tik pas pražuvusias Izraelio namų avis" (Mat. 15, 24). Kol pats Kristus gyveno, neleido nė apaštalo kitur eiti: "Neikite į pagonių kelią . . . verčiau eikite pas prapuolusias Izraelio namų avis" (Mat. 10, 5). Taigi, lietuviai turėtų pirmiausia stengtis maitinti Lietuvos namų avis. Mūsų priežodžiai sako: "Kiekviena gegutė savo miškui kukuoja ir kiekviena pušis savo miškui ošia". Mes, Lietuvos gegutės ir Lietuvos pušys, turime savo miškui ir kukuoti ir ošti.

4. Iš Šv. Rašto žinome, kokią reikšmę žydų tautai turėjo pranašai. Jie auklėjo savo tautą ir mokydami, ir girdami, ir peikdami, ir bardami. Svarbu, kad mūsų tarpe atsirastų nauji Maironiai, Vaižgantai, Kudirkos, Basanavičiai, Jablonskiai. Atsiminkime mes senesnieji savo gimnazijos laikus Rusijoje. Kaip mūsų sudarkytą kalbą taisė Jablonskis, kiek meilės jis įkvėpė mūsų "motinos kalbai"! Prisimenu ir ponios Čiurlionienės pamokas apie Lietuvos istoriją ir jos gyvenimą. Ji vaikščiodavo Voroneže po bendrabučius ir mokydavo moksleivius mylėti savo gimtąją žemę. Tie pranašai laimingą mūsų tautos ateitį pranašavo ir tikrai išpranašavo. Tokių pranašų, tokių galingų dvasių, tokių pasišventusių širdžių mums būtinai reikia ir dabar.

5. Reikia turėti aiškias idėjas apie tautą. Dievas pats tautas sutvėrė, davė joms ypatingus privalumus, ypatingus uždavinius, skirtingą charakterį. Jis iš tautų padarė lyg kokį gražų koncertą,

kiekvienai jų duodamas skirtingą muzikos instrumentą. Kiekviena tauta praturtina pasaulį, kiekviena tauta įdeda skirtingas vertybes į pasaulio kultūrinį lobyną. Mes lietuviai manome, kad Dievo duota laisve gerai naudojoms: kad karštai meldėmės savo bažnyčiose, uoliai dirbome mokslinį darbą, kūrėme savo

meną, kad mums Dievo pavestą žemės rutulio sklypelį stengėmės kaip galima gražiau papuošti. Dabar mus ištikusios nelaimės tesujungia visus dar labiau ir teįžiebia į mūsų širdis dar stipresnį ryžtą gyventi, dirbti ir kovoti už laimingesnę mūsų tautos ateitį.

J. Venckus, S. J.

Ką Aš Mačiau Baltimoreje

Porą savaitių teko buvoti Baltimoreje ir iš arti stebėti Šv. Alfonso lietuvių parapijos gyvenimą. Pamačiau tokių dalykų, kuriais tikrai reikia pasidžiaugti.

Kai stotyje pakalbini taksiu vairuotoją ir paprašai nuvežti į miesto centrą, pažvelgęs į kunigiškai apsirengusį asmenį, jis paklausia:

— Ar į tą didelę bažnyčią?

— Taip, į tą didelę bažnyčią.

Ir tuoj tave nuveža prie Šv. Alfonso didingos gotiško stiliaus bažnyčios, kuri yra lyg Baltimorės miesto širdis ir jos pamaldumo centras. Nuo ryto iki vaka-

ro gal nė vienos minutės jos tuščios nematysi, visuomet įėjęs rasi būrelį besimeldžiančių žmonių. O pirmadieniais ir antradieniais, kai čia yra atliekama dvylika Švenč. P. Marijos Stebuklingojo Medalikėlio novenų, suplaukia tūkstančiai žmonių. Nuo pat ryto iki vakaro keli kunigai klauso išpažinčių. Čia drauge, vienas prie kito suklupe meldžiasi ne tik įvairių tautų, bet ir įvairių rasių žmonės.

— Didelis čia daiktas, kad tiek sveitimtaučių suplaukia. Kad susirinktų tiek lietuvių, tai būtų kas kita! — gal pasakys ne vienas.

BALTIMORĖS LIETUVIŲ PARAPIJOS VAIKUČIŲ PIRMOJI KOMUNIJA.
VIDURY SĖDI PREL. L. J. MENDELIS

Sekmadieniais ir lietuvių daug susirenka. Bet ne tą aš norėjau pasakyti. Reikia stebėtis dėl to, kad tokia didelė svetimtaučių banga neįstengia užlieti šios bažnyčios lietuviško charakterio. Kiekvienas svetimtautis čia atėjęs žino, kad jis yra lietuvių bažnyčioje. Jos ilgametis klebonas monsinjoras L. J. Mendelis, už didelius nuopelnus tikėjimui ir lietuvių šiais metais pakeltas į prelatus, neabejoja į susirinkusius lietuviškai prabilti net ir tada, kai žino, jog susirinkusiųjų tarpe gali būti tik keli procentai lietuvių.

— Tegul visi žino, kad čia lietuvių bažnyčia, — atsako klebonas, jei kas nusistebi tokiu jo elgesiu.

— Bet, monsinjore, ar tokiu būdu neatbaidysite nuo savo bažnyčios svetimtaučių?

— Jau daug metų taip elgiuosi ir jų neatbaidau. Visi yra pamilę mūsų lietuvišką bažnyčią, — ramiai atsako prelatas. — Jeigu lietuviams nekliudo melstis angliškai pamokslai, dėl ko svetimtaučiams turėtų kliudyti lietuviški?

Daugelyje mūsų lietuviškų bažnyčių net ir Mišioms tarnaujantieji lietuviškų šeimų vaikai nemoka lietuviškai atsakyti į kunigo kalbamas po Mišių maldas. Čia puikiai lietuviškai atpila net ir sve-

timtaučiai ! 138 puslapyje įdėtame paveiksle matome parapijinės mokyklos vaikučius, priėmusius šį pavasarį pirmąją Komuniją. Didesnė jų pusė yra tremtinių vaikai. Tremtinukai, o taip pat ir vienas kitas čiagimis, buvo paruošti pirmajai Komunijai lietuviškai! Atrodo, kad tai yra visai natūralu, kitaip ir būti negali, vis dėlto ne visur tuo galime pasidžiaugti.

Norėjau dėl šios lietuviškos dvasios pagirti Baltimorės seseles kazimierietes ir jų Viršininkę, vieną pirmųjų Kongregacijos steigėjų, Motiną Immaculatą, bet ji man besistebinčiam kukliai atsakė:

— Argi tai nuostabu? Juk mūsų kongregacija tam ir yra įsteigta, kad vaikučius mokytume lietuviškai.

Tikrai, visa tai neturėtų būti nuostabu. Vis dėlto, pagyvenęs Amerikoje vienus kitus metus, aplankęs daug lietuvių gyvenamų vietų ir jų mokyklų, pradėti stebėtis, kai patenki Baltimorėn. Stebėsi malonių nustebimu.

Mūsų tauta bus dėkinga šiems dviems lietuvių saugotojams: Jo Prakilybei prelatui Mendeliui ir Gerbiamai Motinlei Immaculatai.

Redaktorius

GUNDYMŲ KALNAS

Kaip ir kiekvieną sekmadienį, klebonas kalbėjo savo parapijiečiams, tačiau jam atrodė, kad šiandien yra kitaip: jis negalėjo baigti, jis tiesiog nenorėjo su jais išsiskirti.

— Gal būt, — galvojo jis, — gal būt, tai yra paskutinis kartas. — Ir tuojau jis sau sakė: — Juk šitaip man atrodo kiekvieną pamokslą, bet Viešpats yra malonus man, aš vélei pamatau juos ir galiu tarti jiems suraminimą.

Ir todėl jis nuolatos kalbėjo žodžius, kurie gaivina ir rimdo, jis pats stebėjosi, kaip šitose baisumo dienose jis sugebė-

jo rasti tokių tvirtų ir džiugių pasakymų. Ir tuojau jis sakė sau:

— Argi tai aš kalbu? Tai Dievo angelas stovi už manęs, kaip jis yra priskirtas čia ir iškeltas ant šitos sakyklos viršūnės. Tiktai, kai jis yra prie mano šono, nepučia gąsdinančiai trimito, kuris sušauks iš viso pasaulio kraštų gyvus ir mirusius, ne — jis yra ramus, kaip sėjėjas, ir iš savo sėtuvės beria žodžius, atgaivinimo ir atgimimo sėklas, būtinas gyvenimui. Tai jis, o man atrodė, kad tai mano varginga burna taria juos. Tai jis.

Ir kad klebonas taip galvojo, kad galėjo atiduoti šitą atsakomybės galią pačiam dangui — jis kalbėjo savo žmonėms karštai ir mylėdamas kiekvieną. Jis juos regėjo visus priešais save ir pažino veidus, raukšlėtus, kurie seno drauge su juo, ir galėjo vardais išskirti jaunuolius, nes buvo juos krikštijęs ir matęs jų augimą. Tačiau jį taip begaliniai ėmė baimė už tas vietas, kurios po sakykla ir visuose bažnyčios šonuose buvo tuščios. Tuščios, ir ne dėl to, kad jie likosi namie šitą šventą dieną saugoti turtų, ar susigundė dideliu uždariu — jis matė, kaip kas kartas plėtėsi tos tuščios vietos, ir tie, kurių nebuvo po jo akimis, per anksčiau, ne savo laiku, gulė į kapus, buvo išvežami, arba uždaryti į kalėjimus, arba slapstėsi, ir tiktai po lietumi ar žvaigždėmis galėjo pasimelsti, tiktai miško pamokslų klausėsi.

— Taip, taip, šventą dieną ir paprastą nyko jie, — galvojo klebonas, — vieną kartą jūsų beliks tiek mažai, kad aš visus apkabinsiu vienu glėbiu.

Bet tą pačią minutę jis kalbėjo jiems, kurie čia klausėsi, atgręžę galvas aukštytyn, tarytum į juos, ištikčius kaitros, krito palaiminanti rasa. Jis kalbėjo apie begalinį pasitikėjimo reikalą, apie tai, kad niekas neprivalo pamesti vilties dangaus pagalba. Tą viltį reikėjo saugoti savyje taip pat atsargiai, kaip savo nemirtingą sielą, kalbėjo klebonas ir staiga jį pervėrė mintis:

— Ką aš jiems pasakaju? Argi tai yra tiesa? Ar danguje yra kas nors, kad kaip vandens lašelį, pagal pasakojimą apie vargšą, kaip vandens lašą nuo piršto galo, numestų malonės į mūsų pavargusią žemę? Mano Dieve, — išsigando jis, — atitolink nuo manęs tas nedoras mintis. Kaip aš išdrįsau!

Ir jis kalbėjo tiems, kuriuos mylėjo, kad jie neturi niekuomet nusiminti, nes tiktai velnias pažįsta liūdnumą, kuris nėra nuraminamas.

— Jūs esate tvirti, — kalbėjo jis. — Ir jaunuolis silpnas sąnariais, ir senelis,

kuris vos bepaneša savo kūną. Jūs visi parodėte, kad kiekvienas esate uola, galinti išlaikyti Bažnyčią, kaip Viešpats yra taręs savo apaštalui.

Ir jis galvojo:

— Bet ar gi tai yra teisybė? Ar aš negundau jus į tuštumą?

Jis pajuto, kad jį verčia baimės praktikas, jis galvojo:

— Kaip aš galiu kalbėti taip, kaip kalbu? Šituos taikius vargšus aš vadinu į mirtį, aš atimu vienintelį, ką jie turi, natūralią baimę mirti atimu, vadindamas juos nenugalimais. Aš čia sakau žodžius, kuriais nešini jie išeina, kaip skydu dengiasi jais ir nežino, kad tai tiktai sauso medžio lapai — aš apgaunu juos. Viešpatie, pasigailėk manęs, — šaukė jis viduje ir tuo tarpu kalbėjo žmonėms. Jis kalbėjo su ašaromis, ir kaip tiktai, kad tarėsi apgaunąs juos, jis kalbėjo apie drašos palaiminimą, apie ištvėrimą ir atpildą, ir pamažu jį apėmė tokia neviltsis, dėl to, kad taip galvoja ir ne taip kalba. Jis norėjo sušukti garsiai, jis norėjo iškelti rankas ir pasakyti: — Atleiskite! — Pasakyti: — Mes žūsime. Atleiskite, kad savo padaršinimais aš mokau to, kas nebuvo niekuomet leista — mirties. Nedarykite to, eikite, gyvenkite, kaip išmanote, išpirkite bet kokia kaina tiek savo dienų, kiek galite, pabūkite saulėje, pajuskite vėją ant savo veidų — nes tai yra viskas. Nes daugiau nieko nebus. Juk ar galėtų dėtis taip, kaip yra, jeigu tie, kurie numirė už mūsų šventus reikalus, nebūtų amžinai išnykę?

Jis drebėjo iš siaubo dėlei tokio traukimo šitaip šaukti į juos, savo parapijiečius, jis žvalgėsi po bažnyčią, tyliai maldaudamas, kad ateitų Dievas ir išgelbėtų jį patį, kad jisai gelbėtų kitus. Tačiau jis nematė Dievo. Ramiai ir nesikeisdama degė amžinoji liepsna, šventieji lubose ir altoriuose buvo apdulkėję ir aptriusę nuo metų, jie tebelaikė palmes ir kankinimo įrankius, nuo kurių buvo mirę, bet jie buvo bejėgiai, jie nebuvo jokie šventieji: gipsas, molis ir drobė. Iš

viso nebuvo šventųjų, nebuvo nieko, viskas buvo išnykimas ir niekas. Ir klebonas staiga tarė: — Amen! — Jis nežinojo, kur, ties kokių grasinimu ar žadėjimu buvo sustojęs, jis nežinojo nieko daugiau, jis galėjo ištarti tik tai šią pasakutinę maldos žodį — ir jis išėjo iš bažnyčios.

Jis vėl grįžo tenai, kai buvo vakaras. Naktis jau buvo. Nė vienas žmogus nevaikščiojo čia nei aplinkui — teisieji slėpėsi, nedorieji vykdė savo baisius darbus, klebonas vienas ėjo per tamsų šventorių. Jis nežinojo, ar kenčia, jam atrodė, kad jam yra atimta siela, kad jis net numirti negali, tačiau jis atėjo vis tiek atgal, į savo bažnyčią, kurioje meldėsi dešimtimis metų su žmonėmis, kuriuos pats išmokydavo tikėjimo — meldėsi su jais, už juos. Dabar jis nežinojo pats, ko atėjo, tai buvo tik tai neaiškus, silpnas jausmas vaiko, kuris netiki, kad motina mirė, ir ieško jos. Gal iš tikrųjų Dievas buvo tik tai pasislėpęs? Ir jis atidarė bažnyčią, ir matė, kad ji yra dar tuštesnė, nes iš jos jau buvo pasitraukę, kas yra tikra — žmonės.

O kaip baisiai tuščia — pajuto jis — nes nebuvo ir amžinosios šviesos, ir kai jis iškėlė ranką su žvake aukštyn, jis matė, kad ir tie šventieji buvo netekę, ką turėjo — matomos medžiagos. Jie buvo išnykę, liko tik tai tamsios mūro sienos ir jose jis, senas žmogus, prispaustas prie žemės savo galvojimų: — Mes nežinome, kam gyvename, nes nežinome, kodėl ginamės, kodėl užmušame save ir kitus — kam? Viskas krenta į nieką.

Ir jis vėlei išėjo, jis sustojo tarpduryje bažnyčios ir nežinojo, į kurią pusę eiti — buvo tamsa bažnyčioje ir tamsa lapkričio vidurnaktyje, vėjas ir lietus krito, žvarba ir nykuma begalinė.

Ir staiga padvelkė pavasaris, staiga.

— Kaip čia yra? — pamanė klebonas ir atsisuko. Argi tai yra jo bažnyčia, nuo kurios slenkščio jis dar nebuvo atitraukęs kojų? Yra neišseikėjama šviesa

ir toksai kvepėjimas, ir nuo alsavimo, rodos, auga sparnai, bet nematai nė saulės, nė žvaigždžių nėra, ir jokio medžio, nė mažiausios gėlės. Tas viskas gražu atrodė dėl to — mato jis — kad čia stovi nesuskaitomos eilės šventųjų. Tikrai, kas kitas jie gali būti, jeigu ne šventieji? Ir dabar jis atsiminė: argi ne šitoji diena buvo, kad žemėje jie žmonių kartu pagarbinami visi, žinomais ir nepaskelbtais vardais, visi iškart? Ir štai, žiūrėkit, ir danguje taipgi švenčiama. — Gražu — pagalvoja klebonas — bet jo širdis dabar pasidarė dar kietesnė. — Matai — pasakė jis sau, ir jam atrodė, kad jis dar tebesako pamokslą. — Matai, jie vis tiek tikrai yra, ir kiek daug, ir jie nieko nenori padėti mums. Jie čia sau susirinko per amžius, atsiskyrėliai ir karaliai, vienuoliai ir vyskupai — jie visuomet savo širdimi buvo tolimi pasauliui — ką mes rūpim jiems? Ir ne mums pakliūti į šią tobulų išrinktųjų buveinę.

Ir jam taip buvo liūdna, kad jis norėjo pasitraukti — reikėjo tik tai pasisukti į lapkričio naktį, ir jisai vėl bus su savo žmonėmis, kurie buvo apleisti ir užmiršti, palikti priešams ir visiškam išnykimui. Tačiau, kai jis pakėlė kojos pėdą eiti, jis išgirdo, kad giesmės ir Dievo liaupsinimai aptilo, nes tarė balsas, kuris negalėjo būti niekieno kito, kaip tik tai paties Viešpaties, balsas tarė:

— Kurgi tie mano šventieji vaikai, kurie atėjo į Namus per šių žemiškųjų metų dienas? Atverkite vartus, kad jie prisijungtų prie savo laimingųjų brolių garbės, lygūs šviesoje ir laimėje.

Į šią Viešpaties balsą angelai nubėgo prie vartų, tačiau tarp jų ir dangaus atsisustojo kitas angelas. Jis buvo tamsus šioje šviesoje ir baises tarp šito grožio. Ir kai jis atsiliepė, šventieji pajuto baimę, nes kalbėjo jis įžūliai ir grėsmingai:

— Jie nepriklauso jums: ten yra užmušėjai ir savižudžiai, ten yra melagiai ir kaliniai, ten stovi motinos, kurios išsigina savo mirusiųjų vaikų, ten rasi davatkėles, kurios pačios nususuko sau gal-

vas — jie yra mano, pagal įstatymus ir teisybę.

— Žiūrėk, — galvoja klebonas, — aš esu pasmerktas, nes velnias kalba mano mintis: niekas negali išgelbėti mūsų, nei tu, kurie mirė, nei kurie laikinai esame žemėje.

Bet jis klausosi, nes tuo tarpu vėl prabyla balsas:

— Kas išdrįsta savintis mano šventuosius?

— Ne, balsas negalėjo būti kieno kito, kaip paties Dievo, — galvoja klebonas, — nes ar gali tikėti, kad kas būtų dar malonesnis ar galingesnis?

Ir balsas sako:

— Jie yra palaiminti, nes nugalėjo maloniausią pagundą — gyventi.

— Ar tai yra daug? — kalba velnias. — Visi šventieji kankiniai darė ne kitaip. Bet šitie miršta tokiu būdu, jog negali priklausyti niekam kitam, kaip man.

— Jie miršta sunkiau, negu anie mano kūdikiai, kurie žuvo nuo paprastų laukinių žvėrių arenose, — sako balsas, ir ar galėtų kas kitas taip sakyti, jeigu ne patsai mūsų Viešpats.

Sako balsas:

— Šitų kraujo niekas nesurenka, ir pasaulis yra užsidengęs akis ne dėl to, kad gailėtusi, bet kad saktusi nematęs jų nukankinimo. Jie yra šventi dėl to, kad jų mirtis yra nutylėta.

— Kas gali pakeisti nuodėmę į dorybę? — šaukia velnias. — Jie stačiai lauziasi į mirtį, o argi žmogus nėra sutvertas gyventi ir saugoti gyvenimą?

— Mano Sūnus mirė, kad gyventų kiti, nes mylėjo juos, — tarė balsas, ir tikrai niekas kitas negalėjo taip sakyti, kaip tik mūsų maloniausias Tėvas.

Balsas sako:

— Šitų kankinių žygiai yra meilė. Pasitrauk, tamsybės ir silpnumo dvasia, neužstok kelio mano šventiesiems prieiti mano akių šviesybę ir tikrojo gyvenimo džiaugsmą.

Ir velnias pats savo neapykantos ir pavydo buvo nutrenktas į amžinašias tamsybes, ir prasivėrė vartai, ir naujos begalinės eilės šventųjų prisiartino, klaupėsi prieš Visagalio sostą ir garbino Jį.

— Kokie gi jie kitokie šitie nauji šventieji, — neatsistebi klebonas, — visiškai kitokie: jie nežibėjo, jie buvo kaip žemė, kaip pavasaris, jie buvo Dievo kūrybos dienų liudijimas, dvelkias dirvomis ir miškais. Jie atrodė aprenkti žiedais ir žolėmis, ir kaip rasa švitėjo jų apdaras krauju ir ašaromis. Niekuomet, — galvoja klebonas, — niekuomet dangus taip iš arti nebuvo susitikęs žemės, kaip šitų šventųjų atėjimu.

Jis žiūrėjo į juos neatsižiūrėdamas ir juto, kaip jį persmelkia laimė, tarytum jis pats būtų palietęs dangaus slenkstį. Ach, taip ir buvo, nes jis pamatė, kad niekas nebuvo žuvęs: jis čia regėjo savo tėvynės žmones, savo parapijiečius, tuos, kurių vietos po sakykla pasidarydavo tuščios ir kūnai nežinomi dingdavo. Jie buvo, jie gyveno. Ne, kad jie mirė ne laiku, jie nebuvo nieko nustoję — jie gyveno savo žemėje, jie gyveno šalia kiekvieno iš savo žemės likusiųjų, kaip dangaus parama, viltis, ištesėjimas ir liudijimas, kad byla yra teisinga.

Ir kai kitą rytą klebonas žvalgėsi savo bažnyčioje, jis matė, kad mažoji altoriaus liepsna niekuomet negali užgesti, jis matė — šventieji lubose yra tiktai gipsiniai, medžio ir drobės pavidalo, bet jie yra tikrai gyvi. Ir jis sakė vėlinių pamokslą taip šviesiai, tarytum tai buvo Velykos, nes jis regėjo, jog bažnyčia yra pripildyta, lyg visos vėlės būtų suėjusios ir užėmusios vietas, kurios priklausė joms esant žemėje. Jos supo savo artimuosius, ir gyvieji pro savo liūdesį ir gedulą jautė prisikėlimą. Ir klebonas žinojo, kad sako teisybę, skelbdamas savo parapijiečiams, kad kiekvienas turi būti tvirtas, tarytum jis vienas savo rankomis neštų žemę ir iškeltų dangų.

Nelė Mazalaitė

PASIKALBĖJIMAS SU... LAGAMIN AIS

Mūsų kolegijos sandėlyje prikrauta daug įvairių lagaminų: įvairaus dydžio, įvairių spalvų — žalių, mėlynu, rudų, didelių ir visai mažiųjų. Vieni padaryti iš odos, kiti mediniai, apkaustytais kampais. Mėgstu kartais ten nueiti ir stebėti, kokie jie įdomūs. Kartą man ten nuėjus ir atsisėdus ant didžiausio lagamino, jis užvedė su manim šneka:

— Tai ką svajoji? — paklausė.

— Svajoju: įdomūs jūs.

— Žinai, kai aš galvoju apie jus, žmones, taip pat įdomu. Ar nemanai, kad tarp jūsų ir mūsų yra daug panašumo?

— Hm.

— Štai pažvelk į mus šiame kambary: negyvi, nejuda. Bet tegu tik ateina atostogos — pamatysi! Kaip tada sujudame pilni gyvybės! Ar ne panašiai su jūsų tikėjimo tiesomis? Kai žiūriu, daugelis jas tartum sukrovę į apdulkėjusią palėpę. Tokios niekam nereikalingos atrodo, kad kartais net man, visko mačiusiam ir ne taip jau sujaudinamam, graudu pasidaro... Bet tegu tik spustelia nelaimė ar mirtis tepasibeldžia į duris, kaip jos atgyja! Tiesa, ne pas visus tuo pačiu metu. Visiškai kaip ir su mumis: vienu savininkai gana anksti prieš atostogas sugražina mus į gyvenimą, o kitų tai laukia iki paskutinės minutės. O paskui, kad skuba, kad krauna! Net baisu kartais pasidaro. Brrr!...

— Teisingai kalbi, — atsakiau.

— O štai kitas dalykas. Va, šitie mažiukai kartais atgyja net ne atostogų metu, bet dažniausiai tik dienai, kitai, kai šeimininkas, kokiu reikalu trumpam laikui išvažiuodamas, pasiima su savim. Bet mums seniems tai jau maža vilties prieš atostogas... Ką aš čia norėjau pasakyti? Aha, tos religinės tiesos: viena kita mažiukė, mažiau svarbi, užėina į žmonių namus; bet tos svarbiausios, pagrindinės, kurios, atrodo, turėtų jūsų gyvenimą gerte pergerti — panašiai kaip lie-

tus mano šeimininką kartais permerkia— tos vargšės tai jau retai kada pakviečiamos apsilankyti... Žmonės taip ir bijo viešumoje su jomis rodytis. Privačiai, kai niekas nemato, dar kai kurie su jomis ir susitinka...

Ką turėjau tam senam lagaminui atsakyti? Gėda darėsi. Pažvelgęs į save, dar labiau susigėdau — senis buvo visiškai teisingas. Nedrąsiai, tačiau vildamasis gauti gerą patarimą, tariau:

— Tavo tiesa, lagamine. Ar nebūtų galima iš jūsų gyvenimo ko nors pozityviai pasimokyti, kaip turėtume toms tiesomis gyventi? Jos juk be galo svarbios.

— Gaila. Tuo reikalu kreipkis kitur. Tačiau toli eiti nereikės. Paimk — atsiprašau už išsireikimą — kad ir pilvą. Kaip juo rūpinate — po kelis kartus į dieną! Kaip jums ir neįgrįsta? Čia tai man nebesuprantama. Girdžiu sakant, kad religija tokia nemoderni, pasenusi, varžanti laisvę... Bet žmonės šėrė savo pilvus prieš tūkstantį metų, prieš du tūkstančius, nuo neatmenamų laikų... Kaip jums, dvidešimtojo amžiaus moderniesiems, ne gėda būti taip nuo kultūros atsilikusiems ir daryti tą patį, ką žmonės dar prieš viduramžius darė? Arba sekti tuo, ką ir dabar visiškai neišauklėti laukiniai daro! O jeigu atsakysi, kad čia nieko nemodernaus, bet gyvybiniai reikalingo, leisk man paklausti, ar ne taip yra ir su religija?...

Besikarščiuojantį lagaminą netikėtai pertraukė skambutis, šaukiąs mus popietinėms paskaitoms. Atsiprašęs, kad neturiu daugiau laiko ir išreiškęs savo dėkingumą, palikau lagaminų sandėlį.

Į klasės langą tekėjo lietaus lašai. Kai lauke lyja, pasidarau susimąstęs. Taip buvo ir dabar: nežiūrint profesoriaus aiškinimo, mano mintyse dar ilgai skambėjo lagamino žodžiai apie pasenusias religines tiesas ir apie visados modernią valgymą.

A. Tamošaitis, S. J.

VAIKAI IR "COMICS"

Brangioji Zose,

Sakyki, kaip galėčiau sulaikyti savo vaikučius nuo "Comics" skaitymo. Aš ir draudžiu ir baudžiu, bet nieko nelaimiu, nes tada jie pasislėpę arba kai manęs nėra su pamėgimu juos skaito. Dažnai po tų skaitymų vaikus kankina baisūs sapnai ir nemigas.

Tavo Al d o n a

Mieloji Aldona,

Dėkoju, kad taip atvirai j mane kreipiesi šiuo savo šeimos rūpesčiu. "Comic-book" problema buvo ta pati ir mūsų namuose. Tik aš suspėjau sučiupti anksčiau, negu pripratimas tapo liga.

Draudimu ir baudimu daug nepasieksi. Gal net pakenksi, nes prisidėsi prie dar vienos savo vaikų ydos — skaityti slaptai. Juk ne druska ir ne nuolatinis įkalbinėjimas, kad cukrus nesaldus, atpratinsi vaiką nuo jo. Jis ragaus, jam bus saldu, ir dar prisidės kita mintis: mama meluoja. Cukrų gali pakeisti tik medus. Taip pat ir su knygomis. Skundiesi "Comics'ais" dėl vaikų nemigo. O, jeigu tai būtų vien nemigas, tai dar nebūtų taip bloga.

Pirmiausia, matyti blogi vaizdai pasilieka gyvi vaikų sąmonėj. Kai kurie jų pažeidžia vaikų moralę ir įdiegia klaidingą gyvenimo filosofiją: melą, užsispyrimą, nepaklusnumą, apsimetimą nupiešia kaip asmens tvirtumą, drąsumą ir kaip "gerą" priemonę išsisukti iš blogybių. Dažnai, gal nesąmoningai, vaikai pradeda ieškoti panašių nuotykių į matytuosius arba panašiuose atsitikimuose pakartoja matytas reakcijas. Žinau, tu sakysi, kad tokių blogų savo vaikams neduodi. Ach, taip, aš tuo tikiu, nors tu pati sakei, kad jie skaito slapta, o kokius, ar žinai?

Vis tiek, kad ir geriausi "Comics" nei literatūrinės nei mažiausios visuomeninės naudos vaikams neduoda. Todėl čia ir turi įvykti cukraus į medų pakeitimas. Duok tai, kas juos domintų ir būtų tiek pat naudinga. Nesiūlau, bet primenu, kad mano Aušrelė gauna "Eglutę". Ne tik gauna, bet ir pati jai siunčia savo straipsnelius. Stebiuosi, kiek susijaudinimo išduoda jos išraudę veideliai, kai ji sprendžia uždavinius ir spėlioja mįsles. Kurių neįveikia, klausia manęs, o kai grįžta iš darbo tėvelis, vėl prasideda džiaugsmingi "atvertųjų paslapčių" aiškinimai. Tikrai, kaip kalėdinė eglutė jungia šeimą vaikų džiaugsmu, taip šioji "Eglutė" tą džiaugsmą palaiko per visus metus.

Gal iš karto toks pakeitimas tavo vaikučiams nepatiks, bet paprašyk, kad tau ši tą garsiai paskaitytų. "Svirplį Muzikantą" aš pati mėgdavau, kai girdėdavau skaitant. Kiek čia gražia, vaikams suprantama kalba įpinta gamtos, geografijos ir net istorijos žinių. Laikraštelyje netrūksta ir puikių eilėraščių, kuriais mano Aušrelė ir Algiukas linksmina svečius.

Daug kalbėjau, brangioji, tik nežinau, ar atsakiau į tavo susirūpinimą ir ar šie vaistai taip gerai paveiks tavo vaikučius, kaip jie paveikė manusius.

Linkėdama geriausio pasisekimo,

Tavo Z o f i j a

Ar prieštarauja Šv. Raštui ir tikėjimui, jeigu aš galvoju, kad pradžioje Dievas sutvėrė tik atomą, iš kurio paskui viskas išsivystė? Kai jau išsivystė toks tobulas gyvis kaip žmogus, Dievas tada jam įkvėpė sielą. Čia ir buvo žmogaus sutvėrimas.

A t s a k y m a s . Toks aiškinimas nei Šv. Raštui nei tikėjimui neprieštarauja. Kitas klausimas, ar toks aiškinimas yra teisingas. Bet čia jau yra grynai mokslo, bet ne tikėjimo dalykas. Kitą kartą apie tai plačiau pakalbėsime.

Atsiųsta paminėti

LIETUVIŲ ARCHYVAS. Bolševizmo metai. Iš Studijų Biuro 1942 m. leidinio naujai paruošė Dr. J. Prunskis. Išspausdinta Tėvų Pranciškonų spaustuvėje, Brooklyn, N. Y., 1952 m., 436 psl., kaina 3 dol.

TOLIMIEJI KVADRATAI. Šią kiekvienam lietuviui įdomią knygą parašė Juozas Grišmanauskas, vienas tų trijų iš Lietuvos pabėgusių žvejų. Išleido Juozas Kapočius Brooklyne, 1952 m. Viršelis dail. V. K. Jonyno. 192 psl., kaina 2 dol.

JAUNUOLIŲ MALDOS. Paruošė kun. P. K. Kirvelaitis, išleido E. Vilutis, East Chicago, Ind. 160 psl., mažo, patogaus formato. Spausdinta "Draugo" spaustuvėje.

MEDINIS ARKLYS. Parašė Eric Williams, išvertė Br. Aušrotas, išleido "Karys", viršelį piešė dail. P. Osmolskis. 190 psl., kaina 2 dol.

AUKSO KIRVIS. Rinktinės mūsų žmonių pasakos. Parengė Juozas Švais-tas, spausdinta "Draugo" spaustuvėje, viršelis ir iliustracijos dail. V. Ignatavičiaus. 224 psl., kaina 2.50 dol.

Jurgis Jankus. PAKLYDĘ PAUKŠČIAI, I dalis, 172 psl., kaina 2.20 dol., virš. dail. Pr. Lapės. Tai vienas gražiausių J. Jankaus romanų su stipria intryga ir lengvai plaukiančio pasakojimo stiliumi.

Stepas Zobarskas. DOLERIS IŠ PITSBURGO. Virš. ir iliustracijos dail. P. Osmolskio ir Vl. Vijeikio, 57 psl., kaina 80 centų. Žymiojo jaunimo rašytojo dvi puikios psichologinės ir auklėjančios apysakos.

Vysk. Motiejus Valančius. VAIKŲ KNYGELĖ. Virš. dail. V. K. Jonyno, 160 psl., kaina 1.80 dol. Knygelė skiriama visiems: ir jauniems ir suaugusiems. Jaunieji ras gražiausių pasakojimų ir pedagoginių pamokymų, o suaugusieji galės pasimokyti gražiausio mūsų gimtosios kalbos stiliaus.

Šias tris paskutines knygeles išleido "Gabija" 1952 m.

KNYGŲ LENTYKLA. Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto leidžiamas Lietuvių Bibliografijos Biuletėnis, nr. 1-2. Redaguoja A. Ružancovas, Danville, 111.

TĖVYNĖS SARGAS. Kultūros, Visuomenės, Politikos ir Socialinių Mokslų žurnalas, 1952 m. 2 nr. Redaguoja kolektyvas. Adm. adresas: 4241 S. Maplewood Avė., Chicago 32, 111.

SKAUTŲ AIDAS, 5 nr., redaguoja St. Kairys, administr. adresas: J. Pažėra, Box 1003, Station C., Toronto, Ont., Canada.

“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” PLATINIMO VAJUS

Liepos mėn. 15 dieną vajas jau baigiasi. Platintojų pirmosios vietos nedaug iki šiol nuo praėjusio mėnesio yra pasikeitę. Prel. Mendelio ir kun. Dėdino gal jau niekas nepavys. Dar neaiški yra trečioji vieta, kuriai kandidatai yra: kun. Steponaitis, kun. Sabaliauskas ir V. Aušrotas.

Pirmosios trys premijos yra: 1) \$150, 2) \$100, 3) \$50. Kitos keturios premijos po \$25 teks burtų keliu kitiems platintojams, išplatinusiems bent penkis egzempliorius.

Administracija dar kartą dėkoja premijų fundatoriams:

1. Dr. Zenonui Danilevičiui, 10748 S. Michigan Ave., aukojusiam \$200;
2. P. B. Palutsis, 6914 S. Campbell Ave., aukojusiam \$50;
3. Aukojusiems po \$25:

P. A. Dargiui, 2425 W. Marquette Rd. (Vaistinė ir sm. prekių krautuvė);

P. J. Mozeriui, 3236 S. Halsted St. (Taupymo ir skolinimo bendrovė);

Roosevelt Furniture Company, 2310 W. Roosevelt Rd. (Baldai, kilimai).

Administracijos pranešimas

Kai kurie Skaitytojai dar neatsilygino už laikraštį ir nepratęsė prenumeratos šiems metams. Malonėkite nedelsdami tai padaryti, kad nereikėtų siuntinėti asmeniškų paraginimų arba sulaikyti laikraščio siuntinėjimo.

“L. L.” skaitytojai Anglijoje prenumeratos mokestį — 7 šil. siunčia:

Rev. Just. Steponaitis, St. Patrick's, Widnes, Lancs, England. Australijoje — 9 šil.: Rev. St. Gaidelis, S. J., 264 Miller St., N. Sydney, NSW. Australia.

1943 m. Lietuva iškilmingai pasiaukoj Švenč. Jėzaus Širdžiai. Kiekvienas lietuvis turėtų skaityti Jėzaus Širdies laikraštį “Žvaigždė”. Jos kaina metams tik du doleriai. Adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, 111.